

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

IDÄN

UR INNEHÅLLET:
VILL NI MÖBLERA
OM STOCKHOLM?

EN FEST
MED STRINDBERG
av MÄRTHA FRÖDING

BARNEN I MÖNSTERLANDET
av Anna Lena Elgström

EN DJURGÅRDSVILLA,
SOM RYMMER ETT
HISTORISKT SLOTT.

INGA Tidblad

i "BROADWAY"
PÅ OSCARSTEATERN.

K R Ö N I K A

OM KOMMUNISTBARNENS, KONSTENS OCH LUFTSKEPPENS VIDARE UTVECKLING

NU HA VI FIRAT FÖRSTA MAJ alltefter läggning, sympatier, råd och lägenhet.

I motsats mot i Grönköping, där festen enligt »Veckobladet» avslöts med ett behagligt intermezzo, avbröts majfirandet här i Stockholm av ett obehagligt dito.

En trupp barn hade mött upp, eller rättare, hade tillsagts att möta upp. De gingo så sött som helst med militärisk plikt under fanor med diverse inskriptioner: »bort med skolagan», »fria skolmaterial o. a. På ett standar såg man en bibel på bål, (mycket fult och illa tecknat förresten, så »fram för större konstnärlighet» skulle inte skada på standaren till ett annat år!) och texten »bort med kristendomsundervisningen.»

Polisen tog hand om både standaret och den lilla pojke, som bar det.

Man har förfasat sig över detta — inte polisingripandet utan standaret och barnet — och där har talats om protestmöten mot saken. Man suckar: Arma kommunistbarn, vad månede det bliva av dem?

Tänk, att det tycker jag är klart! Det finns ett gammalt hädiskt ordstäv angående prästbarn så lydande: »Det går väl an med guds barn, men hur är det med guds barnbarn?»

Man måste ju revoltera i ungdomen! Mot föräldrars och lärares auktoritet. Likgiltigt vad föräldrar och lärare egentligen förkunna. Upproret är till för sin egen skull i ungdomens härliga, ehuru en smula obalanserade vår.

Det allra troligaste är alltså, att kommunisternas barn bli pastorsadjunkter, alldeles säkert bli de allvarligt sinnade med dragnig åt statskyrkan.

Bränna lärarne bibeln på bål, så kommer den ungdom, som uppföddes vid bibelbål, helt följdriktigt att sätta bibeln i hög-sätet. Om det annars är något bevänt med den ungdomen.

Ingenting skulle förvåna mig mindre än om Ture Nermans pojke blev ärkebiskop.

*

Håller ovanstående streck — att efterföljande generation går stick i stäv mot föregående — så kanske framtiden kommer att uppvisa en smula mer intresse för konst. Och en smula mindre för t. ex. boxning.

Jag läser på tal om en stor fransk utställning som snart skall komma till Stockholm: »ett omnämmande att de mestare, vilkas verk ingå i samlingen, vore liktydigt med en lista på den moderna konstens stormän». Därefter följer listan med bl. a. »de världsberömda namnen, Doubies, Charoverian, Courmet.

Tänk om sportavdelningarna talade om de världsberömda boxarna Harry Svenson och Tunsey, flygaren Charles Lundborg och simmaren Axel Berg! Hela världen skulle hänskratta.

Stackars Daumier, Courbet och den herre som så effektivt döljer sig under det

egendomliga namnet Charoerian, det är inte så värst mycket med er »världsberömdhet!» (Som vi jämt tala om att vi ha sån utmärkt skolundervisning, så kan vår obekantskap med er icke ligga i vår obildning, utan i er brist på berömdhet.)

Ingen, inte ens minsta barn, bommar på herr Arne Borg, inga utom några få specialister finna något underligt i den världsberömda Charoerian.

Tro nu inte, att jag ett ögonblick vill inkräkta på sporten eller på vår dyrkan av sportens heroer! Jag kom bara att tänka på att, som i vårt hjärta dock finns många boningar — 4 stycken rum är mycket nu för tiden — så borde vi ha plats för flera heroer. Inte bara filmhjältar eller sportens hjältar utan också hjältar av annat slag.

Det skulle vara lustigt att veta hur barnen i våra skolor skulle reda sig, om man bad dem säga några ord om Cézanne eller låt oss säga Josephson.

Ja, förlåt min hädiskhet, jag tror inte flertalet ens vet ett dugg om Michel Angelo eller om Botticelli.

Och ändå, ännu en gräsligt hädisk tanke i Linnés fosterland, anser jag dessa namn och kändedomen om dessa mäns insats i världshistorien mera bildande än t. o. m. Saxifraga granulata och hennes rots, blads, foderblads och kronblads byggnig.

*

Det tycks vara så med mig, att var jag startar leda alla mina vägar till Rom. Till min hobby, min fluga, mitt Rom, som är skolan. Nu är jag där igen. Via »den världsberömda Charoerian,» som ingen har hört talas om.

Ett nytt skolprojekt har sett dagen. Det skulle bli en internatskola ute vid Viggbyholm. En internatskola för både pojkar och flickor.

Man har uttalat en del betänkligheter mot planen på saminternat.

Jag förstår inte synpunkterna. Förhållandet människor emellan vinner väl dock alltid på förståelse. För varandra och för varandras egenheter. »Förstå allt, är att förlåta allt», heter det ju. Och förlåtelse för varandras olikheter, specifika svagheter och specifika styrkor är väl vad man måste önska de båda könen. Icke att de skola bli varandra lika, men att de skola kunna förlåta varandra att de äro varandra olika.

Men förståelse utan kunskap, hur skall det gå till?

En uppfostran — icke en enbar skoluppfostran alltså — utan en tillvaro, där de båda könen äro skilda åt måste givetvis bli ensidig. Och en dålig förberedelse för livet. Den måste resultera i underskattning eller överskattning av det motsatta könet, båda delarna lika litet önskvärda.

Jag minns, jag hörde en äldre dam, uppfostrad, som dåtidens sed var, i en pension i Schweiz, berätta om hur musikläraren

och urmakaren var det enda hon såg av mankön under fem år. (Undantagandes sommarferier, som tillbringades hemma).

Att dessa flickor, när de sedan huvudstupa kastades ut, om icke i tillvaron, så i societeten, just inte hade mycket begrepp om den manliga psyken, säger sig själv.

En internatskola skall ju ersätta ett hem, det vore väl besynnerligt om i ett hem gossarna skulle hållas för sig, flickorna för sig.

Men flirten, ropa oroliga föräldrar.

Fråga yrkeskamrater, om det just är bland de kvinnliga, respektive manliga kamraterna, man i regel utväljer sin flirts föremål. Läger inte tvärtom den dagliga kamratliga samvaron en hämsko på flirttendenserna? Helt naturligt för resten. Nyktert dagsljus är inte förälskelsens speciella luft. Sin utvalda vill man drömma om, inte sitta på samma bänk med, man vill gärna tala med henne om livets problem, men absolut inte bli klädd av henne i ekvationer med två obekanta.

*

Nej, nu måste jag ge mig ut. Just nu i skrivande stund seglar »Italia» fram över villastadens små villors små röda tegeltak. I den klara skimrande luften, simmar hon med mäktigt dån, som en stor val åtföljd av ett litet stim beskäftiga småfiskar.

Vi lyfta på huvudena och stirra och känna oss en smula rörda.

Flögo de små aéroplanen ensamma däruppe skulle vi icke böja nacken bakåt. Så vana ha vi blivit vid dem.

Det är ganska lustigt att tänka att det inte är 30 år se'n bröderna Wright måste flytta sig fram och åter i sitt glidplan för att bibehålla dess stabilitet och att det är knappt 25 år sedan den första flygningen lyckades! En flygning i rak linje. Året därpå kom den första flygningen i cirkel.

Kråkan, som spetar omkring i min trädgård, sväljer fort metmasken och tittar med runda ögon på fenomenet i luften. Säkert undrar den, som jag, vart det ska ha burit hän om ytterligare 30 år. Till planeten Mars?

Jag sitter och ser på en liten fotografi från 1896. Det är tysken Lilienthal, som far i väg från en kulle, hängande i någon slags vidunderlig fjärlsliknande maskin. Det ser ganska löjligt ut, med flygarens ben dinglande under maskinen.

Säkert är att vi — både jag och kråkan och alla andra — skola om 30 år skratta ganska hjärtligt åt det stora luftskepp som nu kommer våra ögon att tåras. Tåras, därför att vi stirra så fasligt och också av andra anledningar, som är svårare att definiera.

Vagabonde

Både kameran
och filmen
bör vara
av märket

KODAK
EASTMAN KODAK COMP.

Alla fotografiska artiklar,
framkallning & kopiering genom
HASSELBLADS FOTOGR. A.-B.
Göteborg - Malmö - Stockholm

VILL NI MÖBLERA OM STOCKHOLM?

Bort med Strömsborg, Helgeandsholmen, skyskrapor, tegelstensupplag och hovstall!

Fram med Sveavägen, Pantheon, Sturemonument, målarskutor, små restauranger och lejongula hus!

NÅGRA FÖRSLAG AV DAMER OCH HERRAR ARKITEKTER OCH KONSTNÄRER.

STOCKHOLM VÄXER, VÄXER UR sin gamla habitus, måste skaffa sig en ny. Hur skall denna nya se ut? I vilken riktning går arbetet på stadens utveckling och är det fara värt att vi hålla på att förstöra vår vackra huvudstad? Detta är viktiga frågor, som måste intressera inte bara huvudstadsbon utan även alla landets inbyggare, som med rätta äro stolta över Stockholm och känna sin huvudstad. Idun har ställt en fråga till en del arkitekter och konstnärer och den lyder: Hur vill ni ordna Stockholm? Här nedan anföras några svar. Kanske även utsocknes folk kunde komma med sina önskemål? I så fall välkomna.

Förstör ej staden med löjligen skyskraperprojekt.

— Stockholm är fortfarande, trots allt, oförstörd och har sina skönhetsvärden kvar i det väsentligaste. Det viktigaste anser jag därför vara, säger arkitekten *Hakon Ahlberg*, att dessa värden icke förlösas, framför allt inte genom inflytande från Amerika och lösligt projekterande med skyskrapor, som förstöra den skala, staden sedan gammalt har på sina byggnader, som hänga ihop med skalan i naturen, bredden på vattnet, måttet på Söders höjder. Höjderna bli alldeles tillplattade och vattnen verka löjligt små, om man kommer med en byggnadsskala som är olämplig. Det har visat sig i Stadsgården och i fråga om Kungstornen, som klumpa till stadens silhuett. En löjlig och barnsligt naiv strävan att efterlikna de utländska storstäderna. Skyskrapan har icke något praktiskt motiv här. Jag anser att det är en ytterst farlig lek att förrycka hela skalan och söka förändra själva grundackordet i stadens ursprungliga fysionomi. Att ha ögonen öppna för denna fara är betydligt viktigare än att bevara enstaka pittoreska småbyggnader, enstaka träd och grönska. Stadens helhetskaraktär måste bevaras.

Allmänheten och även dagspressen få ej ställa sig så okritiska gentemot skyskraperprojekt, framförda av diletanter. Att ett sådant skyskraperförslag som det vid Nybroviken kunnat tas på allvar, så löjligt och omotiverat som det är, måste anses oroväckande. I stället borde det fördömas av en enhällig opinion.

Skutor till Mälmarstranden, Strömsborg bort.

Konstnären *Carl Wilhelmson* har förälskat sig i Norra Mälmarstranden och vill gärna se den prydd av vackra skutor vid kajen. Han skulle därför vilja ha en del av sjöfarten förlagd dit. För övrigt vore det trevligt med några flera kanaler, så att man kunde få se litet fartyg även inne i staden. Strömsborg, det fula huset på holmen, skulle bort. I dess ställe kunde man tänka sig en liten plantering eller ett trevligt utvårdshus eller båda delarna.

För övrigt skulle herr *Wilhelmson* vilja rikta ett varningens ord till dem, som bygga hus vid stränderna. Inga anskrämliga höga hus i stil med dem i Stadsgården.

Sturemonumentet till Observatoriehöjden.

— Vad det skulle vara härligt att få Sturemonumentet, som ingen tycker om i Uppsala, förflyttat till Observatoriehöjden, säger skulptrisen fröken *Gerda Sprinchorn*. Det anser jag vara den enda riktiga platsen för detta konstverk. Då skulle man ej heller behöva sätta upp en hög skorsten som fot som nu utan hade ett naturligt krön. Kullen skulle då ordnas som parkanläggning för allmänheten. Jag hoppas i varje fall, att man ej så småningom plockar bort Brunkebergsåsen. Det tycker jag nämligen skulle vara sorgligt.

Låt söder få fri utsikt!

Arkitekten *Konrad Elméus*, som är medlem av Skönhetsrådet, koncentrerar sina önskemål till Söder, där han bor och som ligger honom närmast om hjärtat.

— Jag skulle önska, att man kunde få bort tre våningar av magasinbyggnaden i Stadsgården, så att man får fri utsikt över Strömmen från Katarinavägen. Det är väl en olycka, att, när det finns så stora möjligheter till en hänförande utsikt, dessa skola totalt förstöras av denna jättebyggnad, som man ser var man går där uppe. Staden behöver visserligen hyran för magasinshuset, men om tomtarna på södra sidan av Katarinavägen bebyggas, så får den igen i tomtvärde vad den förlorar i hyra.

Jag skulle vidare önska, att man ville ta bort taket på Drottshuset i Stadsgården — det är tre våningar högt, och att Kooperativa förbundet, som äger dem, där i stället ville anordna en trevlig takrestaurang. Då skulle också de som komme att bo bakom Drottsgården, få litet nytta av sol och luft.

För övrigt, förbi cancerinstitutet hela vägen Fjällgatan fram skulle man dana en utsiktsgata fram till Ersta, så att man finge en Katarinaväg ända från Saltsjöbanans station. Det vore något oerhört stilt för Stockholm att ha. Någoting i stil med de stora utsiktsgatorna i Florens och Rom, Neapel och Genua, fast dessa ofta äro milslånga. Vi ha en lika hänförande utsikt som dessa städer, särskilt under våra underbara vinterkvällar, som södern ej kan uppvisa maken till. En så dyrbar skatt får ej förstöras genom att belämnas med gamla tak och byggnader som borde bort. Cancerinstitutets byggnad, måste man då också önska bort, när detta en gång blir möjligt.

Självförsörjande damer på små trevliga vinstugor.

Fru *Lisa Bianchini* tycker att Stockholm är bra som det är. Den bästa stad i världen, säger hon. Det enda som saknas här är små intima, trevliga restauranger. Men det skulle

(Forts. sid. 463.)

BARN FÖRSÄKRINGAR

SVEA

STUDIEFÖRSÄKRINGAR

HUVUDKONTOR: GÖTEBORG, V. HAMNGÅT. 3.

“SAMHÄLLSBARNEN” I MÖNSTERLANDET

DE PRIVATA HEMMEN FÖR OBEMÄRKTA MÅSTE KONTROLLERAS.

Av

Anna Lenat Elgafvén

Den varmhjärtade författarinnan har här tagit till orda i en aktuell fråga, som hotar många hjälplösa barn: de okontrollerade fosterbarnshem, dit s. k. obemärkta mödrar ofta skicka sina barn efter påtryckning från fosterhemmet, som står i förbindelse med hemmet. Barnavårdsdagarna tyckas i föreliggande fall ha upphört att existera.

HA INTE DE SMÅ STACKARE, SOM kallas »samhällsbarn» och vilka sakna legitima föräldrar, anspråk just på alla samhällsmedlemmars ömhet och intresse? Annars blir deras namn bara ett grymt hån. Men detta är i verkligheten tråkigt nog ofta förhållandet. Denna sorgliga tanke tränger sig i synnerhet oemotståndligt på en under läsningen av kyrkoherde Hagb. Isbergs broschyr »Exploatering av mödrar och nyfödda barn», vilken i dagarna som bilaga åtföljt »Tidskrifts för Barnavård och ungdomsskydd» andra häfte.

För någon tid sedan voro de förhållanden som denna broschyr sedan påtalat, föremål för längre artiklar i pressen. Tidningsläsare torde därför kunna förutsättas vara förtrogna med deras innebörd. För dem vilka emellertid icke äro det, vill jag bara i korthet nämna, att kyrkoherde H. I. som den resolute och varmhjärtade man han är, gjort en av allt att döma oerhört arbetsam och kostsam undersökning av förhållandena vid ett av de många små privata hem för »obemärkta», vilka under de sista decennierna växt upp likt svampar ur jorden på alla håll i vårt land. Han har tagit ett hem ur högen, ett antagligen varken sämre eller bättre än de andra. Men de avslöjanden han gör måste ändå sägas vara förfärliga. Här skall jag emellertid inte sysselsätta mig med de förhållanden, som angå de blivande mödrar, vilka sökt sig till dessa hem — hur de exploateras, luras och nära nog hållas som fångar i detta och säkert också många andra okontrollerade förlossningshem. Här gäller det endast barnen som födas på dessa hem!

Och då är det som såge man in i ett djupt dunkel, vari ett ruskigt maskineri arbetar för att smyga och smussla undan samhällskontrollen dessa arma barn — ut till namnlöst lidande och elände.

Medan modern föder, sitter den blivande »fostermodern» och väntar i rummet intill på att få den levande varan med sig. Hon har redan erlagt sin avgift till föreståndarinnan för denna snygga industri, fru F. Går det långsamt för barnaföderskan erhåller hon en brutal uppmaning att skynda sig. Och då barnet väl är fött, får modern varken se eller röra vid det; den nyfödde lämnas genast till den väntande därute. Eller också bär det i väg för fru F. själv till fosterhemmet. I vad väder som helst, regn eller snöyra, till vad pris som helst för den spädes hälsa och liv — barnet skall vara borta innan modern begynner få sans eller samling. I sitt nedsatta tillstånd är hon ju ett lätt byte i sådana snikna och samvetslösa händer som dem det här är fråga om. Fosterhemmet förklaras vara utmärkt, men modern hindras alltid med alla medel från att få se det, detta ofta av det enkla skälet, att vederbörande inte vill att fosterföräldrarna skola få veta att hon själv för egen

räkning undanhållit en del av den summa modern skrapat samman för att skaffa sitt barn ett hem. Det har inte varit alldeles föraktliga summor man här rört sig med. I ett fall kunde fosterföräldrarna köpa sig ett småbruk för pengarna de fingo för ett barn, i ett fall fick modern punga ut med 3,000 kr., i ett annat 2,500. I överenskommelserna med fosterhemmen stipulerades alltid att om mödrarna ville ta sina barn tillbaka skulle dock fosterföräldrarna få behålla den en gång erlagda avgiften. Erfarenheten har tydligen visat fosterföräldrarna av denna yrkestyp att om modern eller barnafadern har så mycket hjärta i bröstet att de någon gång se till sin avföda, så ta de oftast ögonblickligen barnet tillbaka. Men ofta kan det då redan vara för sent.

Kyrkoherde Isbergs anteckningar tala därvidlag ett sorgligt språk: »Barnet friskt i början, sedan mycket krent», låter det t. ex. om ett barn. »De nya fosterföräldrarna förklara barnet vanvårdat», säger han om ett annat. »Barnet (1 år 5 månader)

är krent, det ser undernärt ut och kan inte stå på sina ben», står det om ett tredje. Anteckningarna om barnets omgivning äro en lika sorglig läsning: »Mask i barnets säng». »Barnet iklätt smutsiga trasor, hade ej de kläder, som modern på inrådan av F. låtit köpa». En vanlig iakttagelse är att fastän flera späda fosterbarn finnas i hem av denna kategori syns ingen barnsäng till i det, utan ett spädbarn eller flera ligga invirade i en filt i fosterföräldrarnas säng, o. s. v. Man kunde orda spalt upp och spalt ned med mer eller mindre ohyggliga detaljer om meningen med denna artikel bara vore att väcka sensation.

Men saken är allvarligare än så.

Ty i fyra kända fall av de 36 fall kyrkoherde I. undersökt har fosterbarnet i fråga mycket snart avlidit. Och sedan har man ju i 14 fall om vilka kyrkoherde Isberg trots förfrågningar i barnavårdsnämnderna icke fått klarhet.

Men hur är detta möjligt? Fosterbarnsinspektionen existerar ju? frågar man sig naturligtvis vid detta laget. Och barnavårdsmyndigheten likaså.

Gång på gång läser man dock i anteckningarna om de 36 fall kyrkoherde Isberg lagt i dagen: »Barnavårdsman ej förordnad då barnavårdsnämnden ej vetat om barnets födelse» (barnet var då ett år och nio månader gammalt!) eller: »Ovanstående fall har aldrig varit före i barnavårdsnämnden och aldrig anmälts för barnavårdsmyndigheten». Eller också: »Anmälan om barnets födelse ej inkommen till barnavårdsnämnden. Först sedan barnavårdsnämnden i barnets utackorderingsförsamling 8 månader efter barnets födelse meddelat att barnet fanns där hade barnavårdsman kunnat förordnas.» I ett annat fall rörande ett barn som fötts den 17 jan. 1927 hade barnavårdsnämnden i moderns församling ännu icke i juni reda på detta barn. Det var kyrkoherde Isbergs undersökning som först gjorde nämnden uppmärksam på dess existens. Barnavårdsman förordnades dock icke förrän i november.

Med pinsam tydlighet talar för sig själv de anmärkningar som vid 14 av de 26 fallen lyda så här: »Förfrågningar om detta barn ha ej besvarats av barnavårdsnämnden i X. Y. Z.» eller vilken nämnd det här är fråga om. I ett annat fall låter det t. o. m. så här: »Barnavårdsnämnden i M. ordförande meddelar att han har viktigare* ting att syssla med än att besvara de av mig gjorda förfrågningarna.»

I de fall där barnens öden blivit kända har kyrkoherde Isberg alltför ofta funnit dem placerade i undermåliga fosterhem. För att citera honom själv: »Barnavårdsnämnderna uti församlingarna ha låtit inspektera hemmen eller ha ej låtit det ske och barnen ha fått stanna tills de, stundom sjuka, tagits

(Forts. sid. 463.)

Fru Dagmar Nordenskiöld, född Werner, maka till kaptenen vid Svea Livgarde Bengt G:son Nordenskiöld, Stockholm.

* All kursivering av undertecknad.

Vi äro mycket glada i fisk, men det är så besvärligt med rensningen — och alla benen. Är det något annat sätt att få fiskmat?

Använd **Sjökungens Hushållsfärs** eller **Gräddfärs** så sparar Ni allt besväret.

Grönsaks- och Blomsterfrö Rotfruktsfröer, Blomsterlökar för värplantering samt Trädgårdssredskap.

GÖTEBORGS FRÖHANDEL
SÖDRA LARMGATAN 4 A, GÖTEBORG.
Telefon: 35932, 10984.

Rikt illustrerad katalog gratis o. franko.

"MORBROR AUGUSTS" UNGDOMSMIDDAG

ETT IDYLLISKT STRINDBERGSMINNE, DÅ UNGDOMARNA SUTTO I HÖGSÄTET.

DE UNGDOMAR, SOM STODO AUGUST Strindberg nära, glömma sent de sär- eget stämmingsfulla stunder, de tillbragt tillsammans med honom. Nog hade man väl reda på de strider, som nästan ständigt stodo kring hans namn och som stundom gingo honom djupt till sinnes — likaväl som om de skiftande sinnesstämningar hans inre alltid befann sig uti. Men vi visste så väl att när han någon gång själv ville utöva värdskap och då i synnerhet om ungdomar voro med bland gästerna, gav han alltid det bästa — det finaste av sitt eget jag. Hur försynt, hur korrekt kunde han då icke vara, ja, jag kan säga att han nästan föreföll blyg i sitt sätt och väsen. Allt det pinsamt misstänksamma, hätska och vibrerande överkänsliga var försvunnet. Huru väl förmådde han icke anpassa sig efter sina ungdomliga gäster i den synnerligen intressanta konversation han då vanligen inledde, samt icke minst ifråga om det kulinariska. Han förfrågade sig noga på förhand om vars och ens smak och sökte oftast tillfredsställa demsamma. Han vann även deras hjärtan med sitt aldrig svikande intresse för deras arbete samt deras små bekymmer. Gärna ville han, om han kunde, räcka dem en hjälpsam hand — ty givmildheten var hans största goda egenskap. Och de höllo av honom i gengäld. —

Att tänka sig något mer förtjusande än att vara 16 år och att något så lyckosamt händer som skildras här nedan. — En dag hade nämligen "Morbror August", som vi hans systerbarn kallade honom (själv sade han aldrig "du" till oss utan alltid förnamnen) talat om för oss syskon att han inom kort skulle ha en middag på Djurgårdsbrunnns värdshus. Detta var ju i och för sig ej något så särdeles ovanligt. Han var nämligen mycket road av att invitera sina närmaste någon gång utomhus på en liten fest. Vanligen ägde då denna rum på något utvärdshus i Stockholms omgivning, exempelvis på Stallmästargården, Lidingöbro eller Djurgårdsbrunn. Vår för jag denna gång såg så långtansfullt fram emot den stora dagen har sin lilla särskilda förhistoria. August Strindbergs "Gustaf Vasa" hade nämligen för en tid sedan haft sin premiär. Mot sin vana hade Strindberg varit och sett sitt skådespel på scenen. Jag vill minnas det var på generalrepetitionen. Annars gick han under denna period av sitt liv ytterst sällan på teatern. En afton fingo dock min syster och jag, som då befunno oss i första ton-åren, gå ensamma på teatern med vår Morbror. Men vi fingo sitta på första raden (det var på Svenska Teatern) flera bänkar inåt så att vi ej skulle bespejas för mycket. Till innehavaren av huvudrollen i "De tre Musketörerna" Tore Svennberg sände Morbror en krans och till vår förtjusning hade han även beställt en liten lagerkrans med skära band från oss småflickor. Men så råkade någon bakom oss yttra sig högt: "där sitter Strindberg med sina döttrar" — och genast var stämningen bruten för aftonen. . . .

För att nu återgå till Gustaf Vasa premiären, vem minnes ej Anders de Wahl som Prins Erik och huru han utförde sin svåra roll? Jag hade upprepade gånger anspelat för Morbror August, som alltid gärna villfor ens små önsknings, att få sammanträffa med framställaren av Prins Erik. Följden blev den

August Strindberg, efter ett sommarporträtt från Furusund.

August Strindberg kunde som bekant vara den älskvärdaste värd, försynt och hjärtlig i hela sitt uppträdande. Hans systerdotter fru Märta Fröding, f. von Philp, har här skildrat en middag på Djurgårdsbrunn, där småflickorna, Strindbergs systerdöttrar, fingo lyckan att sammanträffa med Anders de Wahl, på den tiden en ung charmör som tagit den kvinnliga publikens hjärtan som prins Erik i Strindbergs för första gången uppförda Gustaf Vasa. Till erinran om August Strindbergs dödsdag den 14 maj införa vi nu den fängslande skildringen. (Eftertryck förbjudes.)

att Morbror August vid inbjudan till ovan nämnda middag meddelade sin lilla systerdotter, att Anders de Wahl var inbjuden och att just hon skulle få ha honom till bordskavaljer. Vad jag tyckte han såg god ut när han sade detta och han log därvid med ett av sina mest fascinerande småleenden. —

Jag ser ännu framför mig det stora rummet en trappa upp på Djurgårdsbrunnns värdshus när jag inträder där glad och förväntansfull tillsammans med mor, far och yngre syster. Där står kära Morbror med den bästa glimten i sina blåa, skygga ögon. Det blir stämning genast. Nyskurade vita golvtiljor, det doftar av kåda och hackat enris. Vid ena kortväggen står ett gammalt svart traditionellt utvärdshuspiano. Locket har redan slagits opp, antagligen av värden. Det rikhaltiga smörgåsbordet står framdukat. Ljus brinna och blommor i glada färger prunka i en vas. — Nu inträder hedersgästen Anders de Wahl — och vilken lycklig stund i mitt unga liv då jag får slå mig ned vid hans högra sida. Min syster hade själva värden till bordskavaljer. "Ungdomarna i högsätet" förklarar vår som alltid vid dylika tillfällen chevale-

Fest.

Det strålar en fest över gator och hus,
det klingar en låt, det jublar ett brus,
det skimrar i gyllenblå drömmar.
Det strålar en fest, ty kring allt jag ser
står glansen av lyckan som i mig ler,
och högt ur det gyllenblå strömmar
en vårsol sitt ljus.

EVA ARADS.

reske Morbror August. Att konversationen flyter lätt faller av sig själv när Strindberg bänkat sig med syster och svåger och gäster, i vilkas sällskap han helt kan vara sig själv. — Och när Prins Erik talar till mig känner jag mig stolt som en prinsessa förstas — — —

Nu berättar värden något särskilt intressant för bordssällskapet som lyssnar. Vi fingo veta att i detta samma rum hade kompositören August Söderman en gång stått en kulen dag vid fönstret medan regnet silade utanför. I tankarna stod han — som man ibland gör — och trummade automatiskt med fingrarna på fönsterrutan. Och hör! I ett nu hade melodien till hans berömda Ulfåsamarsch sprungit fram ur hans inre. Och takterna trummades vidare, vidare . . . August Strindberg talade, liksom alltid när han ville betona något med låg stämma och illustrerade sitt tal med gester liksom en skådespelare på scenen.

Av konversationen vid denna middag har vidare fäst sig i mitt minne, att de Wahl frågade min mor vilken av alla hans roller hon ansåg vara den bästa. Hon svarade rollen i "Vid rikets port" av Knut Hamsun en åsikt som även delades av skådespelaren själv.

Middagen nalkas sitt slut. Värden fattar sitt glas och föreslår en skål för "Prins Erik". Denne passar då på att fråga om författaren är nöjd med honom i den svåra rollen. Han får blott lovord till svar. — Efter kaffet längtar vår värd, sin vana trogen, efter musik och ber min syster spela. Han sätter fram noterna till Serenaden av Pierné, det enda av värde han kunde leta ut i ställets primitiva nothög. Han ställer sig lyssnande bakom stolen. Detta gör system nervös. Broderns kritik går också tillrätta med de i hans tycke slarvigt utförda synkoperna. Han slår sig också ned efteråt vid pianot med missbelåten min och skall visa hur de skola spelas. Men som hans färdighet i pianospelning ej är vidare stor blir lärdomsresultatet skäligen klen.

Efter att ytterligare en angenäm timme förflutit förklarar Anders de Wahl att han måste bryta upp då han är tvungen att i god tid begiva sig till teatern i och för den krävande sminkningen till sin roll. Men Morbror August hade tagit detta med i räkningen och i god tid förhyrt kägelbanan. Innan vi begiva oss dit har han en längre överläggning med min syster Anna-Lisa, varunder han uttalar sin önskan att få se henne utföra den lilla 15-åriga drottning Beatrix roll i "Folkungasagan". Han tyckte att hon skulle passa så bra och försökte att övertala henne. Men som hon var så blyg av sig och aldrig haft en tanke på teater fränsade hon sig det smickrande anbudet. Upprepade gånger under vinterns lopp sökte han att beveka henne, dock med samma klena resultat.

Aftonen avslutades med att Morbror August under hurrarop blev slagen "bataljon" i den gamla kägelbanan av sina båda systerdöttrar.

Ovanstående lilla skildring är ett prov på den helgjutna och harmoniska stämning, som den eljest så bittra och folkskygge August Strindberg någon gång kunde frammana då han kände sig frigjord från alla dystra tankar och nöjd med tillvaron i kretsen av sina närmaste anhängiga.

MÄRTA FRÖDING f. von PHILP.

CAP
Pom-Pom

Yppersta kvalitetschoklad i
Palmery och Mjolk
i originalaskar å
1 krona (170 gr.) • 50 öre (80 gr.)

DÅ DÉsirÉE CLARY VAR NAPOLEONS FÄSTMÖ

ETT HALVFÖRGÄTET MINNE FRÅN DROTTNING DESIDERIAS UNGDOMSHISTORIA.
AV OSWALD KUYLENSTIERNA.

Desirée Clary, innan hon blev drottning Desideria.

NÄR DEN 25-ÅRIGE BRIGADGENERALen Bonaparte skiljdes från sin ännu ej sju-tonåriga fästmö Désirée Clary, i Marseille 1794, hade de båda unga överenskommit om att åter råkas om ett år. Härav blev dock intet, och ett år senare blev förlovningen bruten.

I franska arbeten över Napoleon I:s historia omnämnes denna förbindelse endast i förbigående och den skulle kanske alldeles ha råkat i glömska, om ej Désirée Clary på gamla dagar — som drottning av Sverige och Norge — hade berättat härom för sin kammarherre C. F. Hochschild, den tiden en ung sekreterare i utrikesdepartementet. Han nedskriver vad änkedrottningen berättade om sin förlovning med tidens ryktbaraste man.

Napoleons äldre bror Josef hade genom sina förbindelser med revolutionsmännen lyckats rädda en ung Clary ur fångelset och därigenom förvärvat familjens tacksamhet. Han hade fått Désirées jaord, men då Napoleon kom till Marseille fann han att hon bättre skulle passa som hans fästmö och att Josef kunde trösta sig med den äldre systern Julie. Enligt vad den gamla drottning Desideria berättade, sade Napoleon till brodern: "Du gör klokast, om du gifter dig med Julie. Désirée åter, tillade han, i det han satte mig på sitt knä, skall bli min hustru. Sålunda blev jag Napoleons fästmö."

Endast koncepten till några av Désirées kärleksbrev till Napoleon ha bevarats. Under den korta samvaron i Marseille hade Napoleon givit sin fästmö ett nytt namn, hennes andra förnamn: *Eugénie*. I sina brev till honom kallar Désirée sig också själv *Eugénie*.

Namnet synes ha blivit dess bärarinna kärt, ty till detta namn döptes drottning Desiderias första och enda sondotter, då hon föddes på Stockholms slott, den 24 april 1830.

I ett av dessa, av C. F. Hochschild publicerade, brev heter det:

"Jag skriver fast jag ej vet var och hur mitt brev skall framkomma till dig; jag förstår ej att du glömt att från Aix meddela mig din adress. Du hade ju kunnat, om du velat, skriva några rader till din snälla Eugénie, som allt sedan du for, är bedrövad, som ej kan finna ro, som — skild från sin innerligt älskade vän — känner sig missbelåten med allt, ängslig för allt. Du vet nog hur högt jag

Då den store Napoleon var 25 år och ingen anade hans kommande storhet ingick han förlovning med en förmögen köpmansdotter från Marseille, Désirée Clary, om vilken heller ingen anade, att hon skulle sluta som drottning. Deras korta kärlekssaga, föga känd i svensk historieskildring skildras här, belyst av fästmöns brev.

älskar dig, men aldrig kan jag finna ord, som rätt återgiva min känsla. Denna känsla, som du ingivit mig, kan varken av avstånd eller skilsmässa försvagas; med ett ord: *min hela varelse tillhör dig*... En folkrepresentant, som är en vän till Josef, har anlånt hit. Han berättar oss, att man roar sig i Paris. Jag hoppas att den ortens lysande nöjen ej må komma dig att glömma det fridfulla Marsseille och att dina promenader i Boulogneskogen med madame T... ej må utplåna ur ditt minne vandringarna vid stranden med din lilla snälla Eugénie. Skriv så snart som möjligt för att lugna mig — icke angående din tillgivenhet, ty våra hjärtan äro så fast sammanbundna, att de aldrig kunna åtskiljas — men med avseende på din hälsa, som ej var riktigt god vid din avresa. Ack, min vän, tag vara på ditt liv, för att bevara din Eugénies, ty hon skulle ej kunna leva utan dig. Håll din ed att älska mig liksom jag skall hålla min."

Den "lilla snälla Eugénie", "ta bonne petite Eugénie", som hon kallar sig, kände sig — icke alldeles utan skäl — orolig för sin fästman och hans promenader i Boulogneskogen med *madame Tallien*.

*

Då Josef Bonaparte 1795 blev krigskommissarie vid italienska armén och i denna egenskap flyttade till Genua, följde Désirée med. Jämte sin mor bodde hon nämligen hos systemen och svågern. Vid denna tid synes Désirée — av svartsjuka eller andra orsaker — ha upphört att skriva till Napoleon, som emellertid fortfor att brevväxla med brodern och som i ett av dessa brev uttrycker sin nedslagenhet över Désirées tystnad med de spirituella orden: "Passerar man floden Lethe för att komma till Genua?" Han anbefaller vidare Josef att icke lämna hans porträtt till den, som tyckes glömma honom, "därest hon icke upprepar sin önskan att få det".

En brytning närmade sig. Désirées plats i Napoleons hjärta hade intagits av en annan kvinna, den vackra änkan *Josephine Beauharnais*. Själv kunde Napoleon, vars politiska inflytande allt mer växte, nu icke tänka på att lämna Frankrikes huvudstad. Alltjämt brevväxlade han dock med brodern. De avhandlade sina framtidsplaner, och Napoleon uppmanar Josef att tills vidare lugnt stanna i Genua — tills den väntade politiska stormen hann gå över. Den 6 september 1795 yppar han för brodern sin avsikt att slå upp förlovningen.

"Farväl, min gode vän", skriver han, "roa dig, allt går bra; var munter, tänk på min affär, ty jag längtar vansinnigt att få ett eget hem. Efter som du icke kommer hit och vill stanna utomlands, måste väl förbindelserna med Eugénie på ett eller annat sätt bringas till ett slut."

Två dagar senare skriver han till sin svägerska Julie och ber — fullt korrekt — henne underrätta sin syster om den förändring hans känslor undergått. Med iakttagande av formerna, befriade också Désirée "efter sin moders och svägers råd Napoleon från det givna äktenskapslöftet".

*

I djupet av sitt hjärta sörjde Désirée, ty hon älskade — trots allt — sin forna trolovade. Alltjämt hoppades hon, att han skulle bryta med Josephine och återvända till henne. Dessa sina innersta tankar förrådde hon dock icke, men då hon — sannolikt i augusti 1796 — får kännedom om hans giftemål, fattar hon pennan.

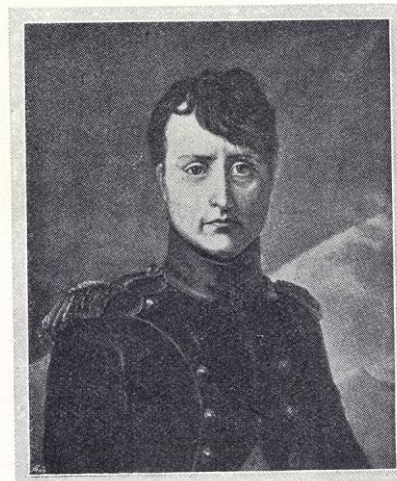
"Ni blir säkert överraskad, då ni mottager detta brev efter min långa tystnad, men jag kan ej längre motstå min längtan att rättfärdiga mig inför er. Äger jag ej mer er kärlek, er vänskap, må jag åtminstone äga er aktning, någon annan tröst finnes ej för mig. Ni blev ond på mig, emedan jag lämnat edert sista brev obesvarat. Det var orätt av mig, jag erkänner det, men förtjände väl detta ringa fel en så stor vrede? Förresten upphörde jag att skriva, emedan jag kände mig litet stött och svartsjuk. Man hade berättat mig, att ni visade er uppmärksam mot en rik och vacker dam, och det tycks nu som er hustru var den, som då var föremål för er uppmärksamhet; därför blev jag ond på er; därav kommer min olycka. Men säg, hade jag förtjänt en så grym behandling? Hade ni då glömt vår överenskommelse? Hade jag ej lovat er att, om mina känslor förändrades, jag skulle underrätta er därom och begära att återfå de underpanter på vår kärlek, som ni ännu hade kvar? Gjorde jag detta? Ni ser således att det var ni som hade orätt; är ni rättvis, så medgiver ni det.

Fast ni gjort mig olycklig för hela mitt återstående liv, är jag dock nog svag att förlåta allt. Ni är således gift. Den arma Eugénie får icke längre älska er, icke längre tänka på er! Ni påstår, att ni älskade mig, men blott emedan ett brev blivit förseurat, bryter ni med den, som ni kallade er kära Eugénie, och låter förmå er att gifta er med en annan. Ni gift! Jag kan ej försona mig med en sådan tanke, den dödar mig. Jag skall visa er, att jag är trognare än ni. Fast ni sönderlitit de band, som förenade oss, skall jag aldrig tillhöra en annan, aldrig gifta mig. Olyckan har lärt mig känna männen och misstro mitt eget hjärta. Jag har genom er bror begärt att återfå mitt porträtt och upprepar nu denna begäran. Det kan ej vara er annat än likgiltigt, då ni nu äger en — tvevelsutan älskad — hustrus bild. En jämförelse kan ej vara annat en ogynnsam för mig, eftersom er hustru i alla avseenden är överlägsen den arma Eugénie, som måhända överträffar henne endast i varm tillgivenhet för er."

Dessa ord stå ännu att läsa i Désirées bevarade koncept. Om brevet blev avskickat och om det någonsin nådde honom vet ingen, men det återspeglar väl hennes väsen och hennes kärlek.

Från Napoleon förnimmes endast tystnad, och från henne — "en öm och stilla klagan, likt klangen av en sönderbruten harpa".

(Forts. sid. 464.)

Napoleon Bonaparte, ett ungdomsporträtt.

APM
Uttalas "EPEM"

FILM - PLÅTAR - KAMEROR
— PAPPER — TILLBEHÖR —

Generalagentur: FA. APEM
MALMÖ: Jörgen Kocksgatan 4 — STOCKHOLM: Regeringsgatan 9

APM
Uttalas "EPEM"

FÖRFATTARINNAN, SOM VAR INGENTING

ANNA WAHLENBERG HYLLAR DEN NYA TIDEN OCH DEN MODERNA UNGDOMEN TILL 70-ÅRS DAGEN.

Anna Wahlenberg för snart 40 år sen i hatt längst till vänster och i medaljongen. — Anna Wahlenberg i sitt hem, nytaget porträtt till 70-årsdagen. Tillsammans med systemen Eva (stående) ett lustigt småflicks-porträtt från 1870-talet.

MEDAN VI SITTA I DET LILLA SOLIGA förmaket, där 80-talskonsten på väggarna och hela miljön för övrigt starkt ger en stämning av stockholms hem för 40 år sen, berättar Anna Wahlenberg om en av sina författarinneupplevelser. Hon har varit så tillbakadragen, så skygg att personligt framträda för publiken, att hon äger inte många av det slaget. Men en dag hade en dam kommit fram till henne på gatan bara för att tacka henne. Den okända nämnde flera namn på böcker, som gjort intryck på henne, det var många, och nu ville hon tacka personligen för dem. Anna Wahlenberg glömmer aldrig det mötet. Nu till 70-årsdagen, som infaller den 23 maj, kommer minnet av den impulsiva beundrarinna osökt fram, det är en röst från den stora stumma läsekretsen, som inte låter höra av sig — på annat sätt än att den köper förf:s böcker. Och det är vackert så, säger man kanske. Ja, visserligen. Men de där orden och tonfallet och blicken, som gingo från hjärta till hjärta — det är sådant, som man aldrig kan glömma, det är sådant som räknas.

Anna Wahlenberg berättar, otvunget och lättflytande som när hon skriver, skyggheten och det inåtvända, som är det första man lägger märke till hos henne, försvinna. Hon har aldrig varit skygg för annat än att själv framträda, aldrig i sina verk. Då hon började, var det något så märkvärdigt för en kvinna, till på köpet en ung flicka, att ägna sig åt litterära sysselsättningar, att hon länge höljde sig i den mest ogenomträngliga anonymitet. Det första försöket gjordes, som redan en gång förut skildrats i Idun, i Söndagsnisse och författarinna var då en aderton eller så.

Men debuten, den verkliga med en bok ut-

slungad i marknaden, skedde hos bokförläggare Flodin. En samling småskisser Teckningar i sanden av *Rien*. Rien—Ingenting, kan man börja blygsammare? Det var då åtminstone ingen självöverskattning dold i den psevdonymen.

Den första romanen kom emellertid hos Bonniers under författarinna eget namn och inbringade den oerhörda summan, 125 kronor i honorar.

— Jag var förlovad då och min fästman tyckte det kunde vara bra som bidrag till bösättningen, säger Anna Wahlenberg med sin försåtligt lugna röst och en liten glimt i ögat.

De många årens litterära framgångar, försöken på olika områden, dramatik, sagor, ungdomsböcker kunna vi endast flyktigt beröra, det skulle vara fast omöjligt att pressa in så mycket, så skiftande och så nära liggande i några korta rader i en tidning. Vem vet, om

inte Anna Wahlenberg kommer att stå för eftervärlden som sagoberätterskan först och sist. När började hon skriva sagor? Var det åt de egna barnen eller först åt barnbarnen?

— Ingendera delen, svarar hon. Det var fru Amanda Hammarlund, som bad mig skriva en saga åt henne för en av Folkskolans barn-tidnings publikationer.

Nu äro sagorna kända långt över Sveriges gränser i översättningar till flera språk. Som ett kuriosum visar förf. en av sina sagosamlingar, som en amerikansk dam översatt — från danska. Damen hade en dansk tjänarinna, som plågades av hemlängtan och för att muntra upp henne lärde sig matmodern danska och översatte Anna Wahlenbergs sagor, som hon läst i dansk översättning. Böcker ha verkligen underliga öden ibland — nästan lika underliga som människorna.

Men med ett språng stå vi i nutiden. Här är en 70-åring, som ser mycket gott och sunt och hoppfullt i vår moderna tid.

— Den moderna kvinnodräkten närmar sig alltmera antikens, och det är ju idealet, säger Anna Wahlenberg. Vem skulle ha trott i min ungdom, då vi var tvungna att bära det ena lagret tyg på det andra, — och gå i så *fula* kläder till på köpet, — att kvinnorna skulle få en praktisk och vacker dräkt som nu. Vad jag tycker om modern ungdom? Jo, att de är kloka och vakna och intresserade — d. v. s. när de har tid för dansen och sporten förstås.

Det är otvivelaktigt den eviga ungdomen inom författarinna själv, som kommer henne att se på den moderna tiden så mildt och förstående. Ty det är en ung själ, som blickar ut ur 70-åringens milda ögon under det vita håret.

ETH K.

TOMTENS SKURPULVER
gör köket rent och snyggt.

TOMTENS TVÄTTPULVER
gör tvätten bländande vit.

“BÄSTA DU” OCH “KÄRA DU”

NÅGON HAR FRÅGAT: NÄR JAG till en vän i brev skriver "kära" och får till svar "bästa", är detta då ett uttryck för samma vänskap, som jag inlägger i min överskrift?

Frågan är ingen bagatell. Att känna sig knuffad eller sårad i sin vänskap är något som rör vid det, varav hela vårt liv är uppbyggt, d. v. s. vårt liv bland andra, vår dagliga tillvaro. Man skall inte låta såra sig av ingenting, av det som är för smått. Men å andra sidan, man skall inte mynta ut känslor, där de inte bli mottagna.

Den som skriver "bästa du" kan ha så stora kvalifikationer, att detta "bästa" för henne inte innebär detsamma som det vanligen gör, dessutom kan hon vara en äldre dam och den äldre generationen slösar inte med ordens valör som vi.

Om detta vet jag ingenting. Finge jag ett brev från en jämnårig, med vilken jag ansåg mig stå på god vänskaplig fot och hon skrev "bästa", då skulle jag svalnas av så, att ingen korrespondens mera vore möjlig, den skulle frysa bort. Jag skulle se i detta "bästa" något torrt, något som tydde på fruktan att gå ett steg utanför den egna cirkeln, en andlig snålhet.

Men komme överskriften från en äldre dam och ännu mer en äldre herre, skulle jag inte ett ögonblick reflektera på ordet, utan se till brevets innehåll. Och veta att för de äldre är t. ex. uttrycket "min kära hustru" något, som täcker begreppet livslång lycka, djup akt-

ning, osviklig trohet och solidaritet med ett fast underlag av ungdomens svärmeri. Allt det ligger för en sjuttioårig man i de ord: min kära hustru, som han har den väl dolda bittra smärtan att skriva över tillkännagivandet av hennes död.

Vidare, en jämnårig herre, som jag råkat lägga bort titlarna med — ett otyg, men ibland oundvikligt! får gärna kalla mig "bästa". Såvida han inte vill flirta en smula, vilket är en i allo angenäm sällskapsform, stadgat folk emellan. Jag har en gång fått ett chevalereskt brev från en mycket begåvad herre — jag bröt det med oerhörd nyfikenhet: hur i alla dagar skall han klara överskriften? Han skrev: "Goda fru." Det var förtjusande och genialt finkänsligt för situationen.

Från dem man är van att brevväxla med och som man står i andlig rapport med, fäster man sig alls inte vid överskrifter, man flyger direkt in i innehållet, i denna obeskrivliga "ton", som varje oförbehållsamhet och vänligt brev har.

Men det experimentet är farligt, där måste man veta till vem man skriver. Att börja brevet rakt på sak — jag har också fått ett sådant, från en dam av dem man bara hälsar på och växlar några ord med, det imponerade på mig och syntes mig kvickt påhittat — upp-

fattas av den som icke tål vid det som "högfärd" och konster och väcker mycket larm. Probatum est. Det blev ett förfärligt uppträde pr post, men mitt fel var ju, att jag icke var äkta, utan imiterade damen, som imponerat på mig.

Brev är alltså en vital sak för oss. Det är inte alls sant att vi inte skriva brev. Det hör till de där "den-gamla-goda-tiden" fablerna. Vi skriva icke krönika mera, vi ha tidningar. Men vi skriva hundratals brev, korta brev och efter våra begrepp långa brev, roliga brev, kärkomna brev. Med ett ord, brev, som hålla ihop banden. De skifta och ändra sig, banden töjas, slitas av och ett nytt kanske kommer. Våra brev bilda en mycket viktig del av vårt liv även om de skrivas på en manuskriptremsa — utan ursäkt kära du för det slarviga papperet. Sådant är överflödigt. Många vänliga brev har blivit oskrivet för fördomens skull att man ej haft ett gentilt brevpapper till hands...

De vuxna klara nog sina brevmellanhanden. Men jag vill be om litet skonsamhet för barnens. För ett barn är det en svår och brydsam sak att sätta något över och sätta något under, nagelfar det icke. Uttryck för känsla eller gott huvud kommer med tiden.

VERA v. KRÆMER.

Stadshusets Blå hall hade den 3 maj närmare 500 gäster av lika kurt som ovanligt slag. Det var Sällskapet till dygdigt och troget tjänstefolks belönande, som firade sin 100-årsfest med tal och musik och kafferep för trotjänarinnorna. Medaljutdelning ägde också rum. Den äldsta av de många rörande små gummorna, vilkas levnad stått i trohetens tecken, är fyllt 90 år. Ett besök av prinsessorna Ingeborg och Märta uppskattades livligt av gästerna. Våra bilder visa gästerna vid kaffebordet och prinsessorna i samspråk med trotjänarinnorna.

Hos de
500
äldsta.

Kobbs Théer äro sedan 100 år tillbaka kända och erkända som de förnämsta och drickas därför av alla verkliga thévänner.

Begär därför alltid **Kobbs Thé**

HÅRDA ORD OCH GODA OM ENDA BARNET

SJÄLASÖRJAREN, PEDAGOGEN, LÄKAREN OCH ETT VITTNE UTTALA SIG.

En liten blyg fyraåring — enda barnet Jessie Wessel.

Ett anatema över ettbarnsystemet.

— Den »moderna kulturmänniskan» anser över huvud alla plikter och band inom familjelivet av ondo. Allt skall ordnas så, att individens behag och nöje, »frihet» och njutning, lust och bøjelse föra spiran. Inga trohetens och pliktens krav behöva bestämma över äktenskap och hemliv. Allt besvärligt, allt, som i någon form inskränker makarnas frihet eller pålägger dem en sedlig uppgift — allt sådant är man rädd för. Därför diskuteras ju nu på allvar frågan om äktenskapets ersättande med s. k. fria eller lösa förbindelser. Vad barnen angår, har det ju redan länge varit ett önskemål att inskränka antalet till två. Nu anses även två för mycket. Ett barn är maximum! Men helst inga barn! Ty dels kostar det pengar att fostra barn i hemmet. Dels — och det är huvudsaken — måste ju modern ägna tid och omtanke åt barnen, vilket hindrar hennes nöjes- och njutningsliv.

Med Gud och hans bud räknar man icke. Annars kunde man inse, att »barn är en Guds gåva, och livsfrukt är en lön». Läs Psalt. 127:3 ff. och i Mosebok 48:9, m. fl. Att av hänsyn till personligt besvär och begär efter nöjen införa barnlösa äktenskap eller »ettbarnsystemet» är direkt stridande mot vår religions åskådning. Ännu mer, det leder till en fortgående folkminskning. Redan står Sverige lägst i fråga om nativitet. Och historien är en god läromästarinna, här som alltid. Det är i tider av nationell dekadens och hos folk, som sakna livskraft, det är hos utdöende nationer, som nativiteten sjunker. Att läkare och andra bildade och kunniga människor icke inse eller icke medgiva sanningen härav, betyder intet. Erfarenhet och historia betyda mer. Vårt folk är på väg att begå självmord, därför att det icke arbetar efter historiens lärdom utan

Vittnesbörden om enda barnet och dess öde, av vilka en del införts i Iduns förra nummer, ha hopats i en sådan myckenhet, att vi skulle kunna fylla tidningen med dem. Här införa vi några intressanta uttalanden från pastor E. Schröderheim, från fru Anna Ullman, föreståndarinna för S:t Sigfrids skolhem, från en familjeläkare och slutligen — från ett begävat och framstående enda barn — Jessie Wessel.

trampar Guds bud i stoftet. »Gud låter icke gäcka sig.»

E. Schröderheim.

De brådmogna och de hämmade utvecklingarna.

Det enda barnet kan man nästan genast intragera antingen i de brådmogna barnens stora kategori eller de hämmade utvecklingarnas.

Det brådmogna barnets intellektuella framsteg ha tagits vara på och drivits fram av föräldrarna i uppriktig glädje över den nya lilla människan. Föräldrarna behandla barnet som en vuxen. Är barnet av naturen harmoniskt utvecklar det sig i nio fall av tio till en liten snusföruftig, stillsam individ.

Så börjar skolan. Far och mor äro glada, att deras pojke eller flicka skall komma tillsammans med jämnåriga. Med största förtroende närmar sig barnet sina nya kamrater. Det är dess första beröring med yttervärlden och som det förut endast har erfarenhet av livets soliga sidor, kan den första skoltiden bli ett slags chock, som för all framtid sätter spår i barnets själsliv. Det har närmast sig kamraterna som om de vore samma vänliga omgivning som hemma, men har mötts av något nytt, snarare fientligt och finner sig plötsligt stå utanför. Barnet kan inte förstå, att det blir obegripligt, kanske osympatiskt för den nya omgivningen, därför att det saknar sin ålders omedelbarhet och uppför sig som en vuxen. Det lyckas inte strax anpassa sig efter omgivningen och när äntligen den proceduren med dess lidanden är över, har redan skolarbetet i de nya förhållandena blivit så olustbetonat att barnet står mitt uppe i den andra farliga upplevelsen: att anses för dumt. Barnet tryckes nu av mindervärdighetskänsla och i samband med den fruktan. Ett av naturen kärleksfullt och kärlekslängtande barn söker här rekompensation för att bli beundrat och älskat som hemma. Har barnet fantasi, uppbygger det kamraterna med berättelser om egna bedrifter. Är det mera handlingskraftigt och initiativrikt, blir det kanske klassens rolighetsminister, men ett känsligt barn förnimmer nog, att kamraternas nöje ofta är blandat med något som liknar förakt.

Antingen barnet försöker det ena eller det andra, blir det oftast ensamt.

Läs i bilagan

som medföljer detta nr bl. a. om Japansk lycka, Ellen Keys klädning, En finländska i Stockholm, drottningminne, frågeavdelning m. m.

Så ha vi den andra kategorien de hämmade utvecklingarna, de där barnen på vilka föräldrarnas, kanske mest moderns oavslutliga uppmärksamhet varit koncentrerad.

När det första efterlängta barnet fortfar att bli det enda, kommer modern sällan ur sin ängslan för barnets hälsotillstånd. Barnet växer upp i en atmosfär av oro, och vad som är än värre som centrum för hemmets hela värld. På så sätt kan barnet, som får utveckla inneboende despotiska anlag, så småningom bli slav under sin egen otuktade vilja. När det i skolåldern kommer i konflikt med livet, så är det hjälplösare och svagare än andra barn.

Detta barn blir från början asocialt inställt gentemot yttervärlden. Det saknar lämplighet för skolans arbeten, ty det skyr ansträngningen, är omoget, infantilt inställt. Saknar i lika hög grad lämplighet för det praktiska livets små uppgifter under första skoltiden. Det blir fumligt och tafatt, ty det har fått hjälp med allt. I ett sådant fall kommer ofta mindervärdighetskänslan att förmäla sig med de redan förefintliga egocentriska anlagen. Man står ofta frågande inför dessa barns framtida utveckling.

I intet fall behövs så väl en sakkunnig ledning. Ty dessa barn kunna utvecklas till rent hysteriska eller neuropatiska individer.

När de ensamma barnen lärt sig förstå, att människorna behöva dem och de funnit glädjen att giva, först då kan deras öde gestalta sig lyckligare.

Anna Ullman.

Den lilla flickan med stridslystna lekkamrater.

— Antingen inga barn alls eller också minst två, säger fröken Jessie Wessel, själv enda barnet. Det är nästan oundvikligt att enda barnet blir bortklemat på alla möjliga sätt. Mina föräldrar försökte åstadkomma en motvikt genom att föra mig tillsammans med andra barn och det var en del ganska stridslystna pojkar och flickor bland dem. Kanske det hjälpte något. Jag menar nu inte, att barn aldrig skulle kunna vara ensamma, det är en helt annan sak, men enda barnet i en familj är absolut förkastligt. Man behöver tidigt lära sig brottas med andra för att bli en riktig människa, och det får inte enda barnet. Naturligtvis kan man så småningom bli en riktig människa ändå, men avgjort skyggare än andra.

Längtan och oro är enda barnets arvedel.

Familjeläkarens erfarenhet är i detta fall trefaldig, själv är han enda barnet, har bara en son och har genom sin praktik kommit i beröring med en mångfald företeelser av enda barn. Och hela hans erfarenhet samlar sig i orden:

— Det är en orätt av föräldrar, som kunna få flera barn att bara ha ett. — Har vi så lite pengar, att vi inte kan söpa (= köpa) ett lite ba'n, sade min egen son, när han ännu var så liten, att han inte kunde tala rent, och han talade rent mycket tidigt. Det är det ensamma barnets längtan,

(Forts. sid. 464.)

KUNGL. HÖVLEVERANTÖR.

Carl Peter PÅHLSSON

Tingadill Carl Peter PÅHLSSON MED MANDEL DESSERT-CHOKLAD.

25 ÖRE

DAMERNAS DISKUSSIONSKLUBB

DE SJÄLVFÖRSÖRJANDE FRUARNAS PROBLEM GER ETT LIVLIGT UTBYTE AV ERFARENHETER.

Gåtan: Kvinnan.

I livets skiftande förhållanden, som den här nedan skrivande säger, möter man mycket gåtfullt och oförklarligt. Ord räcka inte till att förklara vad som försiggår i hjärtans djup. En man ser, att en kvinna intresserar sig för honom, blir själv intresserad, men hans närmanden avvisas utan vidare. Varför, frågar han sig och ber om hjälp att lösa gåtan. Han skriver sålunda:

På samma Departement som jag sitter bl. a. en ung dam. Det första halvåret togo vi knappast någon notis om varandra. Det rädde ett gott kamratskap. Så småningom, efter vad jag märkte, började en förändring inträda hos henne. Gång efter annan överraskade jag henne med att sitta och betrakta mig. Det framgick efter hand utan någon tvekan, att ett djupare intresse uppstått hos henne. Jag blev själv mycket intresserad, och våra känslor å ömse sidor voro nog svåra att dölja. Betraktade jag henne, mötte hon min blick, och en dag var hon nära att falla i gråt.

Ogonen hade talat sitt språk, men då jag sökte stifta närmare bekantskap med henne, kom jag i svårt bryderi. Hon sade, att hennes tid var upptagen, då jag frågade efter hennes sällskap. Medveten om, att vad jag iakttagit var sanning, frågade jag henne upprepade gånger. Efter rätt lång tid sade hon, att hon icke var intresserad av mitt sällskap.

Man ser ofta för det manliga könet föga smickrande exempel på bristande takt i uppträdandet mot damer, men en kvinnas svärförståeliga tillvägagångssätt, såsom i detta fall, kan också kännas sårande för en man. Hade det icke, i betraktande av historiens upprinnelse, varit rätt och billigt av henne att tala med mig och klarlägga situationen på ett tidigare stadium? Borde hon icke genast jag frågade efter hennes sällskap ha sagt mig, att hon råkat bli intresserad ofrivilligt? För en man, som är ytterst nog med vad han företar sig, är det en svidande förödmjukelse att känna sig förrådd och sen skjuten åt sidan. *Alius.*

De självförsörjande fruarna och deras problem.

Här hopa sig på redaktionens bord insändarna i frågan, uppkastad i artikeln: De gifta ungarlarnas hus, om den gifta kvinnans ställning till ett yrke utom hemmet. Rösterna till förmån för att den gifta behåller sitt yrke tala allt högre och avgjordare. Det är egentligen endast olika sidor av saken, som belysas, samstämmigheten i uttalandena är fullständig. Det första vittnesbördet kommer från en gift lärarinna, numera änka och ensam familjeförsörjare.

Under de 13 år, som min man levde och jag var både lärarinna, husmor och mor, fick jag av många höra så mycket klander över, att jag ville stå i vägen för någon, att det nu tröstar mig betydligt, att frågan fått en viss medvind. Min man ansågs av menige man välstuerad, emedan han ej hade några olater, som kostade pengar. Alltså var det orätt av mig att vilja behålla min plats även som gift. Det är att märka, att jag icke gjorde det av ekonomiska skäl utan av verklig böjelse för mitt arbete, som jag svärmat för alltsedan barndomen.

Alltnog, min kärlek till arbetet drev mig att stanna vid det, och min kärlek till honom drev mig att gifta mig. Visst kunna två sådana böjelser förenas! Emellertid, i stället för att mitt under läsåret, (vi gifte oss strax före jul) flytta till min man, fortsatte jag på nyåret min befattning, och skolan låg 6 mil från min mans och vårt hem. Vi hade hyrt en liten våning, och där bodde min man under veckan, väntande mig till lördagen, då jag reste hem till honom. Sällan har en ung hustru varit lyckligare än jag, då jag under veckan mottog min makes ömma brev och sedan på lördagsmiddagen ilade till hans möte. Aldrig kände jag något av den leda, som ofta bemäktigar sig unga fruor, som lämna sin plats för att endast vandra mellan spiseln och

diskbänken. Våren därpå förflyttades jag till min utsägliga glädje till den plats, där vi hade vårt hem, och så kom den spännande tid, då vi väntade vårt första barn. Jag tjänstgjorde höstterminen och var fortfarande på höjden av lycka. Då barnet föddes, erhöj jag tjänstledighet hela den terminen, så kom sommaren, och vid höstterminens början var min lilla flicka 6 mån. Med en 15 års flicka (ovanligt snäll och duktig) till hjälp skötte jag sedan hem och skola under 2 år, under vilken tid även det andra barnet kom. Men så blev jag sjuk och nu var det slut med glädjen. En längre tjänstledighet höll på att aldeles ta levnadsmödet ifrån mig, men jag tröstade mig med ett och annat vikariat. Vi hade under tiden flyttat till annan ort, där jag ej haft plats förut. Nu voro mina småflickor i skolåldern, och för att få användning för mitt lärarenit tog jag privatelever hemma.

Nu är min man död sedan 7 år tillbaka och jag måste arbeta för barnen. Nu frågar ingen: Kan Du sköta både din tjänst och ditt hem? Varför skulle ej en gift kvinna kunna både ägna sig åt sin tjänst och åt hem och barn, då hennes man lever och hjälper henne med en hel del? Hustrur, om Ni kan, släpp ej kontakten med Ert ungdomsarbete, om Ni ska upptaga kampen en gång ensamma. Och lär Er ett yrke, innan Ni gifter Er, Ni unga!

Signal Berm.

Håll äktenskapet i helgd!

Här nedan söker en insändare gå till botten med frågan, som i sammanhang med frågan om de självförsörjande fruarna framställt av Annie Åkerhielm i hennes artikel "De nya formerna", varför utvecklingen nu pekar av-

En kvinnopionjär.

D:r Malin Wester-Hallberg in memoriam.

En av kvinnorörelsens förgrundsfigurer och en av våra mest kända kvinnliga läkare, dr Malin Wester-Hallberg, har avlidit och ägnas här några minnesord.

ETT DÖDSBUD SOM GREP DJUPT var det att doktor Malin Wester-Hallberg efter endast några få dagars häftigt sjukdom avlidit.

Om någon stod Malin Wester-Hallberg, då hon rycktes bort, mitt i det levande livet, varmt, ja, intensivt intresserad som hon var på alla de områden, dit hennes arbete, begåvning och kunskaper förde henne. Hon var också sedan länge en av vår kvinnovärlds uppmärksammade förgrundsgestalter.

Vem minns henne inte under rösträttsstridernas många möten och sammanträden, då hon, orädd som få, med flammande iver kämpade för vad hon ansåg vara rätt och rättfärdigt? Vem minns inte henne och hennes klo-

(Forts. sid. 464.)

gjort nedåt. Alla goda krafter måste förena sig om att hålla äktenskapet i helgd. Det är på renhetens grundval det skall byggas. Om sedan hustrun är självförsörjande eller ej, betyder i själva verket icke så mycket för den gemensamma lyckan.

"De gifta ungarlarnas hus"; medge att det låter inte trevligt, men ändå kan jag inte riktigt beklaga den "klagande", det hela lät i mitt tycke lite oäkta, så otrevligt behöver det inte bli.

Jag är en enkel medelålders fru, som sällan "fatar pennan i hand", men jag har en del erfarenhet i den här saken. Ingen kan ju undgå att se de stora faror, som hota våra hem, och jag kände mig mycket beklämd inför Annie Åkerhielms välskrivna kloka artikel om framtidsäktenskapen. Jag tänkte: är det manne det nödvändighet så, att de kloka och starka 6 människor av Annie Åkerhielms typ — de som se hur det kommer att gå, samtidigt gripas, åtminstone i någon mån av det människoförakt som tänker ungefär så här: "det står inte till att hejda, lät dem löpa rakt i fördärvet, de äro inte bättre värda." — Om så är, så är det i alla fall inte den riktiga positionen. Borde de inte istället försöka hejda, alltid lyckas det med någon. Det är alls inte min mening att försöka beskriva hur det skall gå till, här skulle ju endast sägas några ord för eller emot den gifta kvinnans förvärvsarbete. — Det är här jag har personlig erfarenhet. Nog är det lyckligast om en mor och husmor slipper lämna sitt hem — åtminstone för hela dagen — och så länge barnen äro små. (Vi förutsätta, att det är ett gammaldags hem, med barn — i flertal. —) Det kan bli ödesdigra följder för barnen och alltid blir det en del brister i hemmets skötsel, så nog får man rent ekonomiskt räkna ifrån en del av hennes förjänst förutom det moraliska värde det har för barnen att ha mors ledning, men när barnen hunnit skolåldern och äro borta flera timmar om dagen, bortfaller ju till stor del det hindret. Nu invänder någon: "Om en hustru skall få behålla sin plats så går det inte att få "tjänstledighet" tills barnen hunnit växa upp." Nej, naturligtvis inte, men det gör oenkligen problemet svårare. — Det gamla ordspråket säger ju, att där fattigdomen går in genom dörren, där flyr kärleken ut genom fönstret, det är nog rätt i många fall och där en hustru har möjligheten att hålla fattigdomen borta, gör hon rätt i att utnyttja dem, t. o. m. om hon skulle få lämna sina barn i främmande händer. — För flera år sedan, när problemet för mig själv var som mest aktuellt, hörde jag en bemärkt talarinna yttra sig i ämnet ungefär så här, "den mor som måste gå ifrån sina barn, har rättighet att utbedja sig ett aldeles särskilt mått av välsignelse för sin fostrargärning", och jag har känt att hon hade rätt. — Men det är ju knappast från den synpunkten vi behöva skärskåda spörsmålet, den som frågar Gud och sitt samvete till råds behöver inte begå så ödesdigra misstag. Alltså: när det verkligen behövs är det säkert bäst för alla parter, om hustrun kan bidra till ökade inkomster. Den kvinna som känner, att hon har möjligheter och inte blir i tillfälle att utnyttja dem utan kanske istället får försöka hålla ihop hemmet med ett minimum, kan inte vara glad eller tillfreds och då blir det heller inte mycket bevant med lycka i hemmet. Men om hon känner, att hon kan bidra till hemmets välstånd, barnens bättre uppfostran och utrustning för livskampen, är det mycket lättare för henne — och därmed för alla familjemedlemmarne — att få in den rätta hemkänslan med glädje och trevnad — även om de just inte räkas mera än om kvällarne och söndagarne. — Det är inte här de värsta farorna hota. Läs igenom Annie Åkerhielms artikel och tänk efter. —

Finns det verkligen ingen möjlighet, att hindra "de nya formerna" att bli de förhärskande? Är det inte alla goda maktens (hemmen, skolan och pressen) inte minst) skyldighet att på alla sätt varna och hejda vår ungdom i dess rusning mot fördärvet. När äktenskapet ingås — på längre eller kortare tid — för att tillfredsställa det lägre driftlivet, när renheten inte längre framställs som något att hålla på — då bär det nedåt, obevekligen. Det är synd om den ungdom som inte lärt sig förstå den kroppens och själens härdning som ligger i försakelsen, må alla goda krafter enas om att predika den satsen, även med risk att förhånas. *Mrs. Strong.*

NUTRIGÉN

ger växterna kraft och blommorna glans; synnerligen drivande, billigt och drygt.

Finnes i alla frö-, färg- o. kemikaliefabriker fr. kr. 0.75 pr burk.

TEKNISKA FABRIKEN JOFUR, STOCKHOLM.

PORTRÄTTET. AV VLADIMIR SEMITJOV

JUNGFRUN GICK GENOM RUMMEN och släckte ljuset i matsalen och salongen.

Allt blev med ens tyst. Lukten av herrarnas cigarrer låg ännu kvar, och man kunde ana odören av damernas parfymer. På den öppna flygeln stodo noter, och alldeles intill syntes några röda rosor i en kristallvas. På matsalsbordet såg man ännu resterna efter supén, och i skenet från lyktorna ute på gatan lyste det rött i de ej urdruckna vinglasen...

Nora Hedley kunde ej somna. Så snart hon genom dörrspringan sett, att jungfrun släckt ljuset därute och gått in till sig, steg hon upp, tog på sig sin peignoir och gick ut i salongen. Här hade nyss hennes bästa vänner varit samlade omkring henne för att hylla henne på hennes sextioårsdag, som sammanföll med hennes fyrtioårsjubileum som skådespelerska. En mångfald skålar hade utbringats till hennes ära, en massa mer eller mindre uppriktiga tal, uttryckande erkänsla, beundran och tacksamhet, hade hållits för henne... Men efter allt detta fanns det ingenting annat kvar än en känsla av tung trötthet, och särskilt smärtsamt var det för henne att förnimma denna ohyggliga tomhet i själen, som så ofta kommit över henne under de senaste åren och icke ville lämna henne.

— Vad betydde detta? Var det slutet? Älderdöden? Dödens närhet? Varför kunde den inte försvinna, denna fruktansvärda känsla av att hon var onyttig, överflödig?

Nora Hedley kröp upp på ottomanen och tände den lilla elektriska lampan, men släckte den åter genast. Det var bättre att sitta i detta halvmörker och tänka på det förflutna i det svaga skenet från gatan... I denna belysning föreföll henne allt i rummet så främmande och obekant, det var som om alla de eljest välkända föremålen fått ett helt annat utseende.

Hon tog en cigarrett, trevade efter tändsticksasken och strök eld på en sticka.

I Hedvig Eleonora kyrka i Stockholm sammanviges lördagen den 21 april docenten vid Skogshögskolan, assistenten vid Statens Skogsförsöksanstalt, fil. dr Carl Malmström och fröken Hellen Améen, dotter till framlidne justitierådet Louis Améen och hans efterlämnade maka, född Sjöcrona. (Atelier Larsson, foto.)

— Varför hade de där människorna varit här, vad hade de talat till henne om, vem av dem skulle väl minnas henne eller ägna henne en tanke i morgon eller övermorgon, om ett år eller två, när hon kanske inte längre fanns till? Vad menade de med alla sina fraser? Vad hade de gjort för henne eller hon för dem?

Hon gick i minnet igenom sitt förflutna. Hon mindes sin debut, som ägde rum strax efter det hon slutat i elevskolan. Vilka förhoppningar hade hon inte ställt på framtiden, på detta liv, som nu var i det närmaste fullbordat, av vilket hon på sin höjd hade kvar några år, nej, kanske blott månader eller dagar... Vad hade det blivit av hennes drömmar? Vad hade resultatet blivit av all den oro, alla de besvärligheter hon haft att utstå under sin karriär?

Hon försökte jaga bort de trista tankarna, men de återvände envist. Vad hade hänt henne under dessa fyrtio år? Hon hade blivit berömd, hon hade fått vänskap, hon hade erfarit smicker, avundsjuka, entusiasm, kärlek. Allt detta hade hon fått uppleva, kanske i övermått. Hon måste erkänna, att livet varit hult och nådigt mot henne, om hon jämförde sitt öde med andras. Hon hade fått mer än hon egentligen vägat hoppas på i sina första drömmar... Men varför kom då allt oftare över henne denna känsla av utsäglig tristess, av ensamhet och övergivenhet?

Hon reste sig och började med ljudlösa steg vandra från rum till rum. Då och då stannade hon vid ett bord eller en hylla, tog något föremål i handen och betraktade det, medan hon sökte erinra sig, av vem hon erhållit det och när hon fick det, men det lyckades henne icke alltid att fastställa detta. Många ansikten voro redan glömda, andra kom hon ihåg blott så svagt som om de aldrig existerat.

Hon tog fram ett album med fotografier och började i skenet från den lilla lampan att bläddra igenom det för att se, vilka av dessa människor som hon kunde säga kommit henne nära och som hon hade några klarare minnen av... Och ju längre hon betraktade dessa ansikten, av vilka många ej mer funnos bland de levande, desto mer grubblade hon över det meningslösa och tomma i orden kärlek och vänskap. Många av dessa personer hade hon själv glömt, många av dem hade glömt henne, och så skulle det naturligtvis också gå med alla dem som nyss ägnat henne sin hyllning. Allt var fåfängligt, förgängligt...

Från fotografierna sågo emot henne män, unga och gamla, vackra och fula, rika och fattiga, men ingen av dem lyckades framkalla annat än ett blekt leende över att hon slösat bort sina bästa år i deras sällskap... Men var fanns det, som hon från scenen sökte väcka till liv hos publiken, det som kommit folk att överhölja henne med blommor och applåder, var hade hon mött en känsla, så stark och djup som denna?

Hur mycket hon än bemödade sig att komma ihåg någon enda, som kvarlämnat något djupare intryck på henne och som kommit henne att önska, att livet måtte gå saktare och det flyende ögonblicket dröja kvar, kunde hon inte erinra sig...

Ord, som glömts i och med att de voro sagda, känslor, som vissnat som blommor, minnen, som förflyktigats likt melodier... det var allt det förflutna hade att bjuda hen-

ne. Och i dag hade hon åter hört dessa samma ord, ånyo hade man talat till henne om dessa känslor och vevat på det gamla fraspositivet. Ett helt liv hade gått förbi utan att kvarlämna något värdefullt. Man var avundsjuk på henne, hennes vänskap eftersträvades endast av sådana, som kunde ha nytta därav, men fanns det någon, som hade brytt sig om henne för hennes egen skull? Hon hade framlevt sitt liv liksom om hon fullgjort en roll. Det hon hade upplevt eller trott sig uppleva, hade ej funnits till i verkligheten. Hon hade trott på illusioner, hon hade tagit människornas masker och känslor för att vara äkta... Och då hade allt blott varit dekorationer, föreställning, roller, som varade lika länge som spelet pågick... Livet föreföll henne nu lika tomt som scenen efter sista akten. Snart skulle järnridån gå ned för alltid...

Hon lade ifrån sig albumet. Det var som om skuggorna från det förflutna trängde sig in på henne från alla sidor. Hon ville ringa, men orkade ej sträcka handen till klockan... Från väggarna betraktade henne figurerna på tavlorna... Golvet var betäckt av dyrbara mattor, och salongsmöbeln glänste i guld... Det var detta, som hade uppfyllt hennes liv. Ingen enda röst ljöd till henne från det förflutna med en klang, som föreföll henne dyr och kär... Intet minne fanns, som kunde komma henne att beklaga, att det som varit ej kunde återuppstå...

Och med ens greps hon av fasa. Ur ett hörn av rummet betraktade henne ett par ögon... Hon urskilde ett ansikte, som var vänt mot henne. Det tycktes alldeles levande, blicken såg ut att vilja säga henne något, erinra henne om något... Och nu kom hon verkligen ihåg... Som klangen av en gammal melodi steg ett minne fram för hennes medvetande... Vad var det? Hon kände sig ej tillräckligt stark att stiga upp och gå fram

(Forts. sid. 465.)

I Ystad sammanviges lördagen den 21 april löjtnanten på övergångsstat vid Hallands regemente, representanten för A.-B. Elektrolux filteravdelning Leopold von Horn och fröken Hanna Brandt, dotter till f. d. läroverksadjunkten J. N. Brandt och hans maka, född Grönwall. (Atelier Jonn, foto.)

Guldmedalj
Nässjö 1922

Guldmedalj
Falun 1927

H. M. Konungens Hovleverantör

Dirigold-bordbestick

äro de vackraste ur estetisk, och mest praktiska ur ekonomisk synpunkt. De kräva utom vanlig putsning inga underhållskostnader och äro därför i längden billigast.

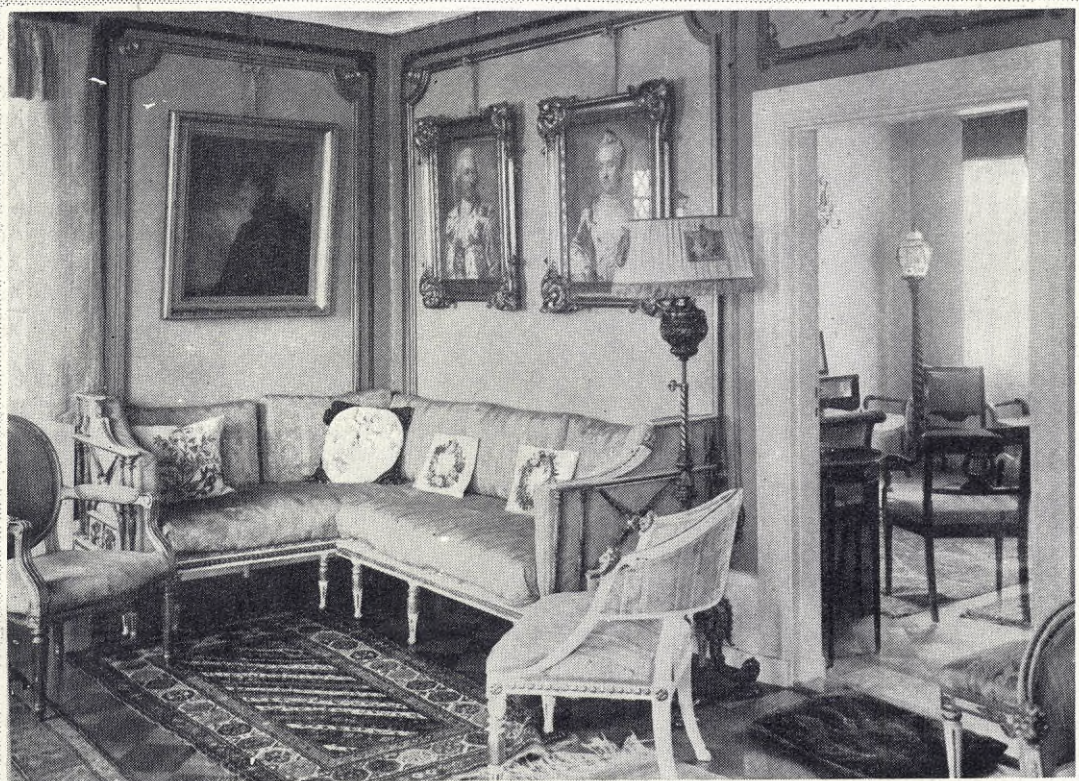
Begär prospekt från
DIRIGOLDS FABRIKER - ÖREBRO
(ALCOMETALLER)

Försäljning i Stockholm: Birger Jarlsg. 26
(mellan Sture- och Engelbrektsplan)

EN DJURGÅRD SVILLA SOM RY

HEMMA HOS GREVINNAN SIRI

Inom Sirishovs väggar gömmer sig ett stycke av Sveriges storhetstid, representerad av den märkliga porträttsamling av ätten Oxenstierna, som grevinnan Siri Oxenstierna, född Wallenberg, ordnat och pietetsfullt vårdar.

Från salongen med utomordentliga porträtt av Breda och Lundberg.

Grevinnan Siri Oxenstierna, f. Wallenberg.

Fröken Sigrid Oxenstierna.

Ett hörn av stora salen med släktporträtt.

Röda rummet, en
innanför salongen
överste Oxenstiernas
porträtt.

DÅ DE DJURGÅRDSPROMENERANDE, som nu i vårsolen svärma talrikare än någonsin, vika av åt Djurgårdsbrunnshället ha de på vänster hand ett av dessa gamla, hemtrevliga privathus, som för tanken till Karl XV:s dagar. Det är Sirishov, nära förknippat med Wallenbergska namnet, nu ägt och bebott av grevinnan Siri Oxenstierna, f. Wallenberg.

Man kanske inte först och främst borde tänka på Karl XV och hans majkortège utåt Djurgården, då man ser Sirishov. Stället är i själva verket ett av de äldsta hus, som uppfördes härute och en del av det nuvarande huset är bevarad sedan 1760. Namnet Sirishov fick det av en av sina ägare kammarherre C. G. Piper, som hade en

favorithund Siri. Namn ha som bekant inte alltid det poetiska ursprung man skulle önska. Karl XIV Johan ägde stället och upplät det till bostad åt sin gunstling greve Nils Brahe; Sirishov låg så behändigt till för Rosendal, där kungen själv bodde om somrarna. Ty det är att märka, att stället under sina olika ägare aldrig användes annat än som sommarboje. På 1860-talet övergick Sirishov i bankdirektör A. O. Wallenbergs händer och där tillbringade han med sin familj alla somrar till sin död 1886. Under bankdirektör Wallenbergs tid fick huset den tillbyggnad, som gav hela stället dess karaktär, så att man nu vid dess åsyn får idéassociationer av blänkande landåer med damer i svällande krinolin och

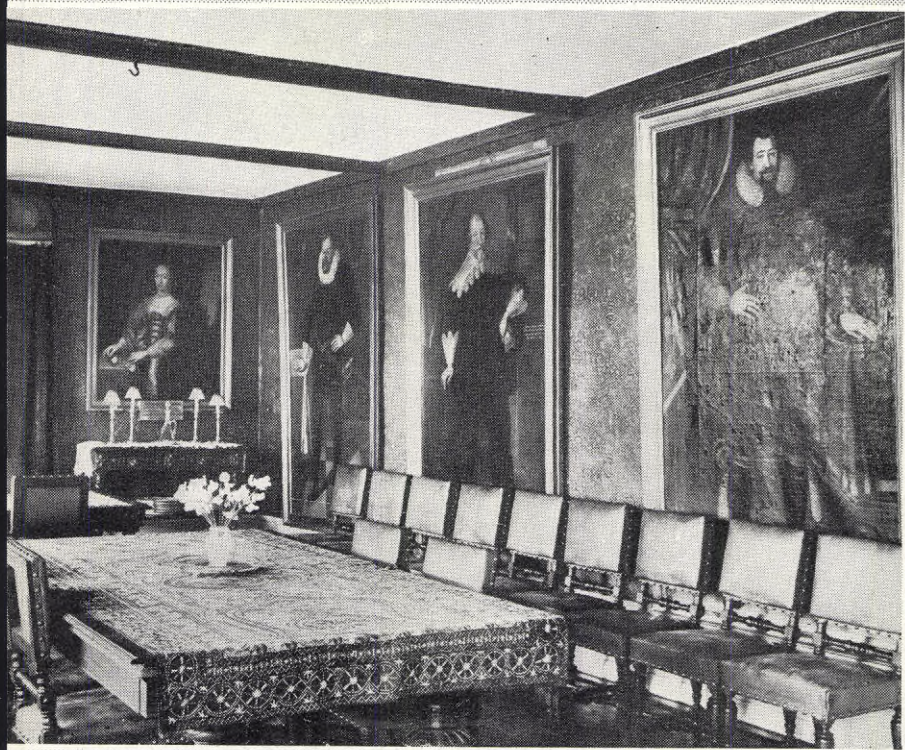
knäckparasoll i de med lavendelfärgade handskar klädda små händerna.

Den, som susar förbi i bil eller vandrar makligt vägen fram, kan dock aldrig ana vilka skatter Sirishov rymmer.

Då greven och grevinnan Oxenstierna som nygifta förklarade för sina vänner, att de tänkte slå sig ned på Sirishov för både vinter och sommar, väckte deras beslut bestörtning och oro. Det var 1896 och på den tiden ansågs Sirishov ligga på landet med staden i ett avlägset och svåråtkomligt fjärran. Till det unga parets middagsbjudningar anlände gästerna på fantastiska tider och skylde på att det var så svårt att beräkna avståndet från Stockholm.

MMER ETT HISTORISKT SLOTT

O X E N S T I E R N A P Å S I R I S H O V .

Matsalen med tidigare släktporträtt.

Exteriör av Sirishov vid Djurgårdsbrunnsviken.

I stora salen sitta endast porträtt av släkten Oxenstierna från 1600-talet.

innett
ned
s

Grevinnan Siri Oxenstierna berättar med en humoristisk glimt i ögat om dessa flydda tider. Det är som en introduktion till allt vad Sirishov har att förtälja, då det nu under grevinnan Oxenstiernas egid blivit en förnämlig skapelse, en lika förtjusande som ovanlig förening av historiskt slott i miniatyr och hemtrevlig djurgårdsvilla med traditioner från borglighetens glansperiod: mitten av 1800-talet. Först tror man, att vårt glorioza 1600-tal dominerar därinne inom Sirishovs blygsamma väggar. Alla stormännen av ätten Oxenstierna möta en i kyller och talar från väggarna. Men då man sagt 1600-talet måste man korrigerat detta påstående. Här finns också ett litterärt och idylliskt 1700-tal, så mycket mera levande som kärnan av Sirishov ännu orubbad stammar från den tiden.

Av 1800-talet syns här allra minst, om man bortser från några släktporträtt av dynastien Wallenberg, är det nästan bara — fotogenlam-

hör också till trevnadsmomenten. Vid festliga tillfällen ger det milda varma skenet från lamporna och de många tända ljusen en vacker, säregen stämning i de gammaldags rummen.

Grevinnan Oxenstierna tar emot Idun i salongen en trappa upp, ett rektangulärt rum med fönster åt vattnet och på gaveln åt trädgården, med tydliga spår att ha bevarats i planen från det gamla Sirishov. Den gustavianiska soffan med ljusgrönt siden och fåtöljer i vitt och guld bildar ett utsökt höm och över soffan hänga två enastående pasteller av Lundberg, porträtt av riksrådet greve Henning Adolf Gyldenborg och hans maka Sofia von Dellwig. Det ensamma porträttet på motstående vägg är en Breda och föreställer major Hans Niklas af Botin.

Drömmande blickar skalden Johan Gabriel Oxenstierna ut i rymden, hans bild är placerad så att den vackra utsikten av ett typiskt stycke

porna och kakelugnarna, de senare har grevinnan behållit för trevnadens skull vid sidan av värmeledningen. 1800-talets belysningssystem

djurgårdsnatur med träd och glimmande vatten skulle kunna förnöja hans öga. Porträttet är av Ulla Pasch.

Innanför den vackra salongen ligger ett litet kabinett, röda rummet kallat efter den röda sidenbrokaden på mahognymöbelen i empire. Över en förnäm, inlagd sekretär hänger ett porträtt av greve Eric Oxenstierna, grevinnan Siri Oxenstiernas avlidne make. Det är signerat Axel Jungstedt.

För att nu komma in i 1600-talet gå vi genom det mest typiska och autentiska från 1700-talet, som finns bevarat på Sirishov: ett litet smalt rum med målade väggar i fält med herdestycken efter Taraval.

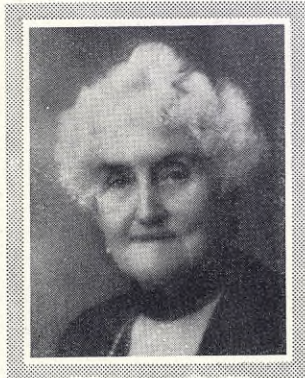
Och så komma vi till det stora rum, som på fru Anna Wallenbergs önskan tillbyggdes under förra ägarens tid.

— Min mor, säger grevinnan Oxenstierna, tyckte om stora utrymmen. Vi var ju också många barn och hon önskade sig alltid en stor sal, där hon kunde samla alla omkring sig och även främmande.

Numera har ätten Oxenstiernas representanter från 1600-talet flyttat in här runt väg-

(Forts. sid. 465.)

IDUNS PORTRÄTTGALLERI

HEDDA HOLM.
F. frih. Fleming, Karlstad.
Änka efter häradshövdingen
Fredrik Holm.
85 år den 13 maj.

AGNES WESSBERG.
Fru, F. Hård af Segerstad,
Stockholm. F. d. bankassör-
ska vid Folkbanken i Göteborg.
80 år den 7 maj.

EDA ELFFORS.
F. Tjerneld, Vee, Väse. Änka
efter lantbrukaren Gustaf
Wilhelm Elffors.
80 år den 14 maj.

MARIA HJORTH.
F. Almquist, Vadstena. Änka
efter apotekaren m. m.
Richard Hjorth.
80 år den 14 maj.

EDLA HARTZELL.
Fröken, Eskilstuna. Innehar
kommissionsbyrå m. m. Dot-
ter till sjökaptainen K. E.
Hartzell
75 år den 14 maj.

EMMA ISACKSSON.
Fru, Kristinehamn. Änka ef-
ter grosshandlaren J. Isacks-
son, Kristinehamn.
70 år den 9 maj.

ANNA HAGÉUS.
F. Åström, Nätraby. Änka
efter kaptenen vid Kalmar re-
gemente Edward Hagéus.
70 år den 11 maj.

CHARLOTTE UGGLÄ.
F. Strokirk, Stockholm. Änka
efter byrådirektören i K. Järn-
vägsstyrelsen Arvid Ugglä.
70 år den 12 maj.

ELLA WALDENSTRÖM.
Fröken, Stockholm. Teck-
ningslärarinna. Dotter till
kaptenen G. F. Waldenström
och hans maka, född Cöster.
65 år den 12 maj.

SIGNE SVENSON.
F. Sandberg, Sollebrunn. Ma-
ka till handlanden G. A.
Svenson, Sollebrunn.
60 år den 3 maj.

SIGNE BERGWALL.
F. Petersson, Landskrona.
Maka till överstelöjtnanten
Cärl Bergwall.
60 år den 15 maj.

AGDA ECKERSTRÖM.
F. Wetterbergh, Malmö. Änka
efter vice häradshövdingen
Ernst Eckerström.
55 år den 14 maj.

HULDA KAIJSER.
F. Ericson, Lidingö. Maka
till f. d. sjökaptainen Lorens
O. Kaijser.
55 år den 16 maj.

AMÉLIE LINDQVIST.
F. Lindgren, Stockholm. Ma-
ka till direktören Axel Lind-
qvist, Stockholm.
50 år den 9 maj.

ANNA KOCH.
F. Claëson, Stockholm. Änka
efter godsägaren Harald
Koch.
50 år den 10 maj.

ESTER TENGBOM.
F. Lengquist, Karlshamn.
Maka till rådmannen Johan
Tengbom.
50 år den 10 maj.

ELISABET SKARIN.
Fröken, Sthlm. Fil. kand.
Lär. v. Priv. Högre Lär.-sem.
och Oskarsskolan. Dotter till
justitierådet A. R. Skarin.
50 år den 16 maj.

MARGOT LYBERG.
F. Lindström, Falun. Maka
till statsrådet och chefen för
Finansdepartementet Ernst
Lyberg.
50 år den 17 maj.

**AMALIA SILFWER-
BRAND †.**
F. Hjerpe, Morjärv. Maka
till f. d. flottningsinspektoren
Frithiof Silfwerbrand.
* 1848, † den 10 april.

HELGA HELLSTRÖM †.
Fröken, Ljungby. Hemkon-
sulent vid Statens järnvägar.
Dotter till sparbankskamrera-
ren A. W. Hellström.
* 1888, † den 22 april.

Bon Ami

ger klarare fönster
med mindre arbete än förr.

Pris
40 öre.

Vill ni möblera om Stockholm?

(Forts. fr. sid. 451.)

behövas några små vinstugor i italiensk stil. Varför tog Bellios taverna slut och varför fick inte vinstugan hos Liljewalchs för några år sedan fortsätta på annat håll? Stadens källarmästare ha totalt glömt bort den självförsörjande bildade kvinnans restaurangbehov. Små intima, billiga lokaler med vin, musik och sång. Just vad den nya kvinnan behöver.

Hamnstyrelsens huvud på ett fat

är konstnären *Evald Dahlskog* nog grym att begära. — Varför?

— Jo, det är minst sagt skandalöst att det skall vara tillåtet att förstöra stadens vackraste promenadplats, Strandvägen, med en hel våning höga tegelstensupplag under vintern. Är det ingen människa som inser, att detta förstör staden. Vi ha inte maken till promenadplats, därför får den inte skämmas av dylikt. Vedskutorna få gärna vara kvar, de äro pittoreska, men bort med tegelstenarna.

— Är detta den enda brist som vidlåder Stockholm?

— Nej, det finns många andra önskemål. Har ni inte tänkt på hur makalöst vackert det skulle vara med en villastad runt Haga—Brunnsviken. Det skulle bli någonting liknande Alstern i Hamburg. Fullt med små byggnader längs Brunnsvikens stränder. Men... hur skulle något sådant kunna förverkligas så länge staden och staten leva som hund och katt. Området tillhör väl staden?

Det första önskemålet för Stockholms framtida utveckling måste alltså bli att staten och staden försöka bli sams. Det är mycket viktigt och har, såsom man har sett, också stor ekonomisk betydelse.

Hovstallet m. m. bör bort.

En sund stadsbyggnadskonst är det bästa man kan önska Stockholm, framhåller arkitekt *Volter Gahn*. Men nog finns det mycket som man skulle vilja ha bort. T. ex. hovstallet och det stora kvarteret Bodarna, Strandvägen 1, kort sagt allt som skymmer Östermalmskyrkans kupol över Artillerigården från Nybroviken. Hovförvaltningens hus vid Slottsbacken borde få lämna plats för en annan byggnad, som bättre inordnar sig med omgivningen.

Det största misstaget, som man gjort, är att utfylla kajerna och vattnen. Bort med Strömsborg, Strömbadet och Riksdagshuset.

För övrigt vill jag sluta där jag började och säga, att det viktigaste är en sund stadsbyggnadskonst; det är icke tillräckligt att ta bort enstaka hus och ersätta dem med vackrare.

Ett Pantheon på Kungsklippan.

— Stockholms skönhet samlas förnämligast kring strömmarna och vattnet, säger arkitekten *B. Borgström*.

En sak som jag varmt skulle vilja plädera för är professor Östbergs förslag om sänkande av Helgeandsholmen. Detta skulle vara av den allra största betydelse för hela partiet och borde också stå i samband med en ny riksbro i stället för den gamla, som fått skämma denna trakt alltför länge. Klaravikens ordnande är en viktig fråga. Partiet mellan Stadshuset

och Klara sjö skulle det kunna göras något av och i samband därmed borde Kungsklippan omdanas. Här skulle man kunna anordna ett pantheon, där Sveriges stora män och kvinnor kunde samlas.

Dit borde exempelvis *Fredrika Bremerstatyn* och *Wennerbergstatyn*, vars nuvarande plats icke är lyckligt funnen förflyttas. Det finns för övrigt även andra skulpturverk som stå ganska löst i gräset och som skulle göra sig bättre mot arkitektur. Kungsträdgården borde ha en skulptural utsmyckning i norra delen, där jag skulle vilja rekommendera en liten fontänggrupp. Och skyskrapan vid Sveavägens utmynning i Klarabergsgatan är jag mycket intresserad av. Mosebacketorg skulle fyllas på ena sidan och sänkas på den andra, hela torget ordnas om och den lilla planteringen förses med murar, innanför vilka man kunde tänka sig en del lugna och behagliga bänkar för den trötte vandraren, som också skulle ha en liten fontänggrupp i mitten av planteringen att vila ögat på.

Ett utvårdshus på Kastellholmen.

Konstnären *Kurt Jungstedt* fattar sig kort: — Flera lejongula hus, vackert ordnat kring Klara sjö. Ett utvårdshus på Kastellholmen, flera och billigare ateljéer och glada ansikten på gatorna.

Se där några av de synpunkter, som hr *Jungstedt* skulle vilja lägga fram.

Sveavägen till Gustaf Adolfs torg.

Byggnadsrådet *Ragnar Hjort* koncentrerar sig på följande:

— En återgång till redigare stadsplan med stora, klara trafikleder, naturligare och vackrare gatu- och landsvägsförbindelser med förorterna och Sveavägen till Gustaf Adolfs torg. Parkeringsplatser. Dessutom mera respekt för gamla staden och för de kultur- och naturvärden, som skapat Stockholm.

A. O.

“Samhällsbarnen.”

(Forts. fr. sid. 452.)

från fosterhemmet av modern eller barnafadern med anledning av att dessa funnit hemmet olämpligt. Överflyttning av tillsyn av barnavårdsmannaskap till församling där barnet eller modern vistats har i ett betydande antal fall ej verkställts. Samarbete mellan barnavårdsnämnderna har i flera fall, där så i hög grad varit av nöden, ej förekommit.»

Se där en vacker provkarta på de negationer, vilka i dessa fall förvandlat våra utmärkta barnavårdslagar till lika många bitar papper. Sid. 29 i broschyren säga t. ex. de fosterföräldrar, vilka skaffat sig det ovannämnda småbruket i I. socken, att de i denna församling anmält att de hade fosterbarn, men att ingen med anledning därav hade gjort dem något besök. Men även om man gjort det och framställt anmärkningar kanske det gått där, som det gick i Hässleholm. Redan året efter sedan det Wangelska spädbarnshemmet öppnades klagade statens fattigvårds-konsulent över att någon personal där

ej fanns, som var utbildad i barnavård, vilket han ansåg vara en av anledningarna till den stora dödligheten bland de intagna barnen. Fattigvårds-konsulentens anmälan föranledde polisundersökning, vilken dock ledde till den förklaringen inför länsstyrelsen att föreskrifterna enligt gällande lag i görligaste mån efterlevats. Punkt och slut. Det kunde alltså ingenting göras förrän ännu ytterligare en massa dödsfall — inalles 18 — inträffat på detta hem. Även i detta fall var det kyrkoherde *Isberg* som inskred och påtalade de svåra förhållanden, vilka i början av mars ledde till hemmets stängning.

Det skulle vara intressant att i detta sammanhang få en statistik till stånd över hur många privata spädbarnshem, vilka årligen stängas i Sverige emedan barnen fara allt för illa där. I somras kom ju en välbehövlig undersökning till stånd av hem i Stockholmstrakten, med resultat att en hel del av dem upphörde att existera. Men ett ganska stort antal av de kvarvarande måste samtidigt förklaras mindre goda och fingo förstängande att bättra sig. Kring en så stor stad som Stockholm är det dock inte så svårt att hålla effektiv kontroll. Siffror från landsbygden skulle ge bättre belysningsmaterial. Som ett belysande exempel kan undertecknad nämna, att under en föredragsturné på 5—6 dagar i landsorten hörde jag talas om inte mindre än tvenne spädbarnshem vilka nyligen stängts — det ena i M. av S:s barnavårdsnämnd av den orsaken att, som dess ordförande sade: »Det varit många dödsfall där» —, det andra i O. — vars kyrkoherde på tillfrågan gav dess runa i följande, mycket sägande ord: »Det är stängt och jag tror man kan säga: väl är det».

Men detta gäller ju endast de foster- och spädbarnshem som upptäckts — flera av samma kaliber finnas säkert här och var florerande i skymundan, utan att uppmärksamheten ännu fästs vid dem — förrän det en vacker dag » varit för många dödsfall där».

Men i barnavårdens mönsterland borde det väl icke vara nödvändigt att barn först måste dö eller i alla händelser uppleva svåra lidanden, som i flera fall knäcka dem för livet, innan effektiv kontroll sättes in?

Nu ha våra barnavårdslagar varit i praktik, somliga sedan 1917, andra sedan 1924. Tiden kan alltså anses mogen för att så att säga ge dem en allmän överhaling och finna ut i vilka avseenden de hållit måttet och i vilka de behöva en påbyggnad för att täta de läckor genom vilka deras effektivitet sipprar ut.

Och då faller det genast i ögonen att de reservanter till lagberedningen, vilka ville lägga privata spädbarnshem och även fosterhem under koncessionstving hade en riktig känsla för den speciella fara, som nu visat sig vara så pass stor som skett — nämligen faran att vårt lands barnavårdsväsen icke nog ofta eller effektivt kan sköta inspektionerna av dessa hem. Redan för flera år sedan, då undertecknad först fick sin uppmärksamhet riktad på denna sak — det var genom *Ulv-sundatragedien* — och genom en rundfråga i denna tidning sökt få fram vissa auktoritetens mening i frågan, visade det sig

Lekande lätt Fernissaktiebolagets

fernissar Ni Edert

golv med

Linoleumlack N:o 673

Till salu i alla färgaffärer.

Garanteras slitstark.
Torkar på 7 timmar.

Engros:

A.-B. M. HANSEN, Stockholm 19

att de alla med en mun ansågo att den kommunala tillsynen av fosterbarn var otillfredsställande. Professor Jundell, väl en av våra största barnavårdsauktoriteter här i landet, sade frankt ifrån att inspektörerna inte voro tillräckligt sakkunniga. För sin del ville han att dessa platser endast skulle besättas med barnavårdsspecialiserade kvinnor. Framför allt borde då komma i fråga den nya kår av s. k. barnavårdssystrar, vilka numera genom en 2 1/2-årig kurs utbildas vid Allmänna Barnhuset i Stockholm. Ty om — som det ser ut att behövas — koncessionstvång förr eller senare måste införas vis à vis privatbarnhem — vartill då måste räknas även fosterhem, som genom att taga mer än några barn visa att de bedriva fosterföräldraverksamhet yrkesmässigt — så måste det då som villkor att sådan koncession lämnas sättas, att utbildad barnsköterska skall finnas i hemmet som föreståndarinna eller annars ansvarig. Men då måste samtidigt någon norm ställas även för vad man menar med »utbildad» barnsköterska (ännu kan nämligen vilken liten tös som helst som genomgått en kurs på några veckor kalla sig detta) och då vore det enligt många auktoritetens mening bäst om den ovan omtalade 2 1/2-åriga kursen bleve den normgivande.

En annan orsak varför kontrollen är mindre effektiv är att inspektionsresorna äro allt för fåtaliga. Då inspektörerna väntas, bli ofta fosterhemmen på förhand underrättade om besöket! I denna rent av medeltida ordning måste ju snart ske en ändring, ansåg också redan härom året prof. Jundell. En annan av de läkare, vilka i detta samband uttalade sig, d:r Stéenhoff — som bekant redaktör för Svenska Fattigvårds- och barnavårdsförbundets tidskrift — var redan vid den tiden på det klara med att det icke räckte till med barnmorskors och ev. läkares anmälningsskyldighet till blott pastorsämbetet. Lagarna för anmälandet av barnafödelse borde ändras därefter, ansåg han, att man bleve skyldig att anmäla nyfödd också till någon hygienisk myndighet, alldeles som det sker i England, där varje barnaföderska måste anmälas för »The Medical Officer of Health». Barnavårdsmannaidéen, ansåg d:r Stéenhoff hade blivit delvis förfelad. För det första emedan tjänstemännen i fråga ofta inte ha tillräcklig social förkunskap. Vem som helst får som bekant bli barnavårdsman, när därtill inte fordras någon som helst norm eller examen (i vårt examenshungriga land!) För det andra har idéen blivit mindre effektiv än den kunde blivit, genom att ingen fond finnes som ger barnavårdsmännen respengar till platser, vilka behöva övervakas. För detta senare klagomåls giltighet ger ju kyrkoherde Isbergs broschyr ytterligare belägg — jämför där de många fall då barnavårdsmannen på grund av det långa avståndet måst nöja sig med att bedja barnavårdsmannen på platsen se till barnet i fråga, utan att sedan äga visshet om att det verkligen sker.

Naturligtvis blir det ofta nog gjort, säkert äro våra fosterbarnsinspektörer och barnavårdsmän i de flesta fall personer, fulla av intresse för sitt kall. Jag tvivlar trots allt varken på deras förträfflighet eller våra barnavårdslagens! Men i allt för många fall

ha de icke hjälpmedel nog till sitt förfogande i fråga om kunskaper, pengar och effektivt utbildade hjälpare etc. — för att ännu fullt ut kunna göra lagarna levande och verkliga, i synnerhet med sådana läckor i paragraferna som bevisligen finnas. Därför är det av yttersta vikt att dessa läckor snart tätas genom ytterligare bestämmelser.

Men nya bestämmelser, hur nödvändiga de än äro, betyda icke allt. Det har man ju sett genom den lätthet varmed redan befintliga paragrafer kunna överhoppas.

Människorna i våra bygder måste mer och mer lära sig begripa de nya lagarnas innebörd och det ökade ansvar för barnet som sådant man med dessa nya lagar lägger både på samhället och individen. Först och främst på föräldrarna, naturligtvis — och eftersom det oftast här gäller illegitima barn blir det ansvaret i realiteten särskilt mödrarnas. Det finnes de som säga att det numera inte är någon »skam» för en kvinna att få barn utom äktenskapet. På den punkten äro nog åsikterna ännu ganska delade. Men att det är mycket större skam att låta sitt barn ryckas från sig under de första levnadstimmarna och lämnas till främlingar — det borde med alla medel inskräpas i föräldrarnas medvetande. Med ett ord: hos alla det vederbör skulle inskräpas att det icke längre är vars och ens privata ensak, hur han eller hon far fram med sitt barn. Det är på tiden att de, vilka ha mest skäl att begrunda detta, fosterföräldrar och innehavare av privata spädbarnshem, fingo klart för sig att bakom samhällsbarnen står samhället. Och samhället — det är Ni, jag! — Alla äga vi detta medansvar och få icke skjuta det ifrån oss.

ANNA LENA ELGSTRÖM.

Enda barnet.

(Forts. fr. sid. 457.)

som tar sig uttryck i de orden. Längtan och oro, så kan man karaktärisera de ensamma barnens första levnadsår i hemmet. Så kommer skolan, en ny värld. Det ensamma barnets största lidande i skolan skulle man kunna kalla: hudlöshet. Det är överkänsligt. Skyddat i hemmet, omhuldat, vårdat, vet det inte av vad svårigheter betyda. Den hårda hud, som man behöver ute i livet för att tåla litet av varje, som möter en, sakna de ensamma barnen fullständigt. De måste naturligtvis skaffa sig den. Men hur många lidanden få de inte genomgå, innan de komma så långt! Då de göra sitt inträde i skolan, äro de ofta redan små personligheter, för att inte säga sårbara, som ha svårt att finna sig tillrätta. Och vilka förtjänster våra skolor kunna ha, men inte tolerera de några personligheter bland sina elever. De behandlas som klass, massvis, utan att fråga efter individen. Det vore dock för mycket sagt att påstå att alla enda barn äro förutbestämda att bli nevrasteniska. Nej, så långt kan man inte gå, men en stor svårighet är det för föräldrarna att bara ha ett barn och kanske ännu större att vara det.

En kvinnopionjär.

(Forts. fr. sid. 458.)

ka, vägande inlägg vid diskussionsamkvämen inom »D. K.» (»Diskussionsklubben») till vars »stöttepinnar» hon alltid skall räknas och för vars samkvämsaftnar hon så ofta och så älskvärt öppnade sitt vackra hem? Och slutligen: Vem minns henne inte i Svenska Kvinnors Nationalförbund, där hon vid Berta Nordensons sida under flera år var v. ordförande, och där hon, då denna av hälsoskäl tvingades att lämna ordförandeplatsen, som helt naturligt var, intog den?

Inom S. K. N., där hon nu stod mitt i arbetet, ett arbete som hon omfattade med lågande intresse och med den känsla av ansvar inför uppgiften, som fanns så stark hos henne, var hon aktad och uppbyggd av alla, som förstodo och uppskattade hennes nobla, rätlinjiga karaktär, hennes omutliga rättskänsla och hennes väsens stora anspråkslöshet.

»Vi stå bestörta och sörjande», sade mig nyss en av hennes vänner inom S. R. N. »Hon var god och rättfärdig. Vi höllo alla av henne, och hennes plats bland oss blir mycket svårt, om ens möjligt, att fylla.»

Som läkare var Malin Wester-Hallberg mycket uppskattad. För sina patienter var hon mer än läkaren — hon var vännen. Hennes hjärtas varma medkänsla för allt lidande gav henne kallet rikliga tillfällen att utnyttja till lidande medmänniskors hjälp och fromma.

Och nu är Malin Wester-Hallberg borta — hennes plats är tom. För oss, hennes vänner, är detta ofattbart, överkligt! Vi ha ju så nyligen haft henne ibland oss, vi ha så helt nyss sett hennes vackra, goda leende och känt värmen i de klara, allvarliga ögonen.

»Var det då för sista gången, nu sist?» fråga vi oss, och vi höra liksom långt bortifrån svarets obevekliga: Ja!

Malin Wester-Hallberg är borta, tagen ifrån oss, men vi bevara i tacksamhet hennes ljusa, vackra minne.

LILLY HELLSTRÖM.

Désirée Clary och Napoleon.

(Forts. fr. sid. 454.)

Desirée Clarys oskuldsfulla kärlek hade Napoleon vunnit, då han som en ung hjälte kom från Toulon, från en lysande seger över sitt lands fiender. Josephine Beauharnais hade han erövrat efter den 13 vendemiäre, kuvandet av det rojalistiskt färgade upploppet, sålunda i kamp mot egna landsmän. Hans framgång var fläckad av deras blod, och den som nu blev hans segers lön, var en skönhet med ett fläckat rykte.

Ängrade han någonsin att han svikit sin första trolovade? Härom har han ingenting sagt till eftervärlden, men han bevarade henne hela sitt liv i ett kärleksfullt minne och gjorde mycket för hennes och hennes makes framgång.

I djupet av sitt hjärta förlät aldrig Desirée sin rival Josephine. Hon yttrade på gamla dagar: »Att en man med Napoleons snille kunde låta sig behärskas av en gammal kokett med notoriskt tvivelaktigt rykte var möjligt endast till följd av hans fullständiga oerfarenhet i avseende å fruntimmer. Till och med efter sitt andra gifte gjorde Josephine sig omtalad, och det var på goda skäl, som hennes

Pröva

Tuppens Zephyr Kemisk Tvätt

och Ni köper ingen annan.

utföres förstklassigt vid

A.-B. NYA BLÅ HAND

Söder 334 26. Postadress: Liljeholmen. Liljeh. 23.

BUTIKER: Hölländaregatan 13. Tel. Norr 4633; Birger Jarlsgratan 7.

Tel. Norr 125 09, Riks Tel. 5373; Brännkyrkagatan 2. Tel. Sö. 334 39;

Hornsgatan 17. Tel. Sö. 301 35; Anna Walthjält, Skolvägen, Alfsjö.

- Steinway & Sons -

Lundholms
Pianomagasin

Stockholm
Brunkebergsgatorg 24

Göteborg Malmö

Ni kan lita
på allt kaffet är
gott - ty det är

GEVALIA
BLANDNING

Alltid de bästa
Alltid lika gott

SILVO
SILVER
POLERMEDEL

För rengöring och po-
lering av Guld, Silver,
Nysilver, Aluminium,
Tenn etc. etc. ... Lätt
och bekväm att använ-
da. Bevarar silvrets
skönhet och charm.

Generalagenter:
GUST. F. BRATT & Co GÖTEBORG

Det nya tvättmedlet
MIRAKEL
gör silkeskläder och strum-
por som nya.

“LEKSTUGAN”

2 mtr lång, 1,40 mtr bred samman-
fällbar, målad ut- och invändigt, tapet-
serad samt taket belagt med asfaltapp.
— Sändes emballerad direkt från fabri-
ken till kronor 145:—.

A.-B. Västerås Träförädling

Västerås.
Tel. 4 & 231.

man först, under fälttåget i Italien, fordrade att hon skulle komma till honom, och senare, vid sin hemkomst från Egypten, ville förskjuta henne.”

*

Då Napoleon återsåg Désirée var det som generalska Bernadotte. Då sedermera kronprins Karl Johan friade till henne, hade hon svarat ja, tilläggande. ”Jag samtyckte att bli hans hustru, när det blev mig sagt, att han var karl att bjuda spetsen åt Napoleon.”

Förhållandet mellan Napoleon och den blivande drottningen av Sverige och Norge förblev städse vänskapsfullt. Bernadotte blev den sjunde i ordningen av Napoleons marskalkar, och han förlänade dem det hus vid rue d'Anjou, ur vars trädgård ännu på 1850-talet Napoleon III skickade päron till änkedrottning Desideria. År 1806 blev marskalk Bernadotte furste av Ponte Corvo.

Helt glömde Napoleon säkert aldrig ”sin kära Eugenie”. Som statsman kunde han vara hänsynslös, men till de dygder, han ägde, som enskild man hörde minnesgodhet, tacksamhet och trofasthet.

Sirishov.

(Forts. fr. sid. 461.)

garna. De få inte alla rum, de många stormännen, en del pryda väggarna i den ståtliga matsalen på nedre bottnen.

Men den största släktreliken i detta ståtliga rum är kanske inte något av porträtten, utan en Luthers postilla från 1580-talet, där anteckningar gjorts med en klar, kraftig stil av hertig Karls Furstliga Råd Bengt Gabriel Oxenstierna och av hans son. Den bevaras som ett av de käraste släktminnena och det händer, att grevinnan låter sig uppbyggas av gamle Luthers kärnord ur den väl bevarade boken med blyknappen och träpärmar.

1600-talsmästaren Beck har utfört flera av släktporträtten, ett par äro av Ehrenstrahl. Axel Oxenstierna och hans maka Anna Bååth saknas naturligtvis inte i raden men deras porträtt ha blivit mera blygsamma till formen än de andra. Ett av de ståtligaste i den imponerande samlingen framställer Johan Oxenstierna, en gång en lysande legat vid Westphaliska fredsunderhandlingarna, sedan Sveriges minister i London. Där lät han avkonterfeja sig av målaren på modet, som händelsevis hette van Dyck. Det är dock ett annat porträtt än det, som hänger här. Efter skiftande öden har Johan Oxenstiernas bild hamnat i Kapstaden, där det utgör en pärla i den offentliga målerisamlingen.

Så långt kom inte ens Resare-Bengt i livstiden, den Oxenstierna, som drog ut till Orienten och vilkens intressanta ansikte möter oss från ett underbart levande porträtt i matsalen. Denne Oxenstierna har en helt annan typ än rikskanslern, mycket oroligare, mera drömmande. Det äldsta porträttet i detta rum stannar från 1590 och framställer en riddare Natt och Dag. Av Elbfas är porträttet av

IDUN

Mästarsamuelsgatan 45, Stockholm.

Grundlagd av

Redaktör:

Frithiof Hellberg

Eva Nyblom

Redaktionen: ... kl. 9—5 Expeditionen: ... kl. 9—5
Norr 9803 — Norr 402 Norr 1602 — Norr 6147
Verkställande direktören Annonkontoret: Norr 6147
Norr 4304 Annonchefen: 1646

Iduns annonspris:

Pr millimeter enkel spalt:

50 öre intill bred textspalt, 40 öre å övriga sidor e. t.
Helmarg. 55:—, halvmarg. 30:— pr gång. Lediga
platser och platssökande 30 öre, minimipris 3:60.

Iduns prenumerationspris:

Uppl. A. Uppl. B.
Praktupplagan Vanl. upplagan

Helt år 17:— Helt år 15:—
Halvt år 9:— Halvt år 8:—
Kvartal 4:50 Kvartal 4:25

MILANAISE UNDERKLÄDER

med ovanstående insydda

ELKO-MÄRKE

äro av

HÖGSTA ELEGANS

Trika A.-B. ELKO, Stockholm.

Lithinés du Dr. Gustin

rekommenderas av läkare såsom ett förträffligt hälsovatten, att motarbeta äggvita, socker, gikt, reumatismen, njur-, lever-, mag- och tarmsjukdomar samt övriga ämnesomsättningsrubbingar och korpulens. Att dagligen dricka Lithinés till måltiderna i stället för mjölk eller maltdrycker, är en naturlig angenäm och utmärkt avmagringskur (c:a 2 kg. pr mån.). Lithinés är en välsmakande dryck, som tillika utgör en betydande inbesparing i hushållsutgifterna. Erhålls endast å apotek, pris kr. 2:75 för 12 lit. paket.

23 öre pr liter.

Sprit och glycerin

jämte andra för huden välgörande ingredienser ingå som huvudbeståndsdelar i tillverkningen av

Eneroths Klubbtvål

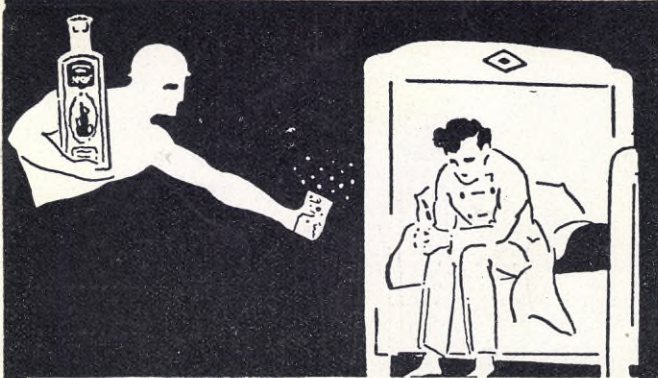
Var och en som sätter värde på en verkligt förnäm, balsamisk toalettväval, torde själv prova och bedöma.

Pris Kr. 1:— pr styck.

A.-B. ENEROTH & C:o, GÖTEBORG.

Om Klubbtvålen ej finnes hos Eder leverantör var god tillskriv eller ring fabrikanterna, som genom närmaste handlande låta expediera Eder en kartong om tre tvålar.

Känner Ni Er bakom?

Tag då ett glas
FRUKTSALT-SAMARIN

det upplivar livsandarna och sätter fart i kroppen, emedan Fruksalt-Samarin effektivt uppriskar och renar blodet, befriar magen och tarmarna från otjänliga ämnen, utdriver den skadliga urinsyran, gifter som måste rensas bort.

Med Fruksalt-Samarin avlägsnar Ni grundorsaken till underminerad hälsa. Det ger vigör och sätter Er i god form.

Pris pr fl. 2.50 som räcker till 50 glas Samarins hälsovatten. Säljes å Apotek, i Drog-, Kemikalie-, Speceri- och Diverseaffärer m. fl.
CEDERROTHS TEKNISKA FABRIK, STOCKHOLM

Unga, spänstiga flickor

tycka om att cykla. Det är en härlig, stärkande sport. Överallt ha de användning för sin cykel. I staden till skolan — på landet till posten, till badet, i skogen, ja, vart de skola ha de bruk för den.

Den bekväma körställningen och lätta gången värdesätta flickorna särskilt — och göra klokt i att välja en velociped från

WIKLUND'S

Enastående medel för Avmagring

Nya tacksamhetsskrivelser inkomma ständigt.

Jag tackar Eder för det första glas; genom att taga 38 st. tabletter precis enligt bruksanvisningen har jag nämligen minskat 2 kg. och 210 gr., vilket ju är ett lysande resultat.
Fröken A. H. R.

Tack för de Facil-pastiller, som jag fått. Jag är 18 år och vägde 74 kilo, men genom fortsatt användning av Edra pastiller (jag har använt 2 glas med 100) har jag minskat 10 kg. och 180 gr., så att jag nu är nästan lika slank som andra flickor. Min bästa rekommendation. Ni torde godhetsfullt omg. sända mig ytterligare 50 Facil-pastiller.
Fröken E. A.

Rekvirerar härmed ett glas Facil-pasiller, då de verka förträffligt. Tackande Eder på förhand tecknar högaktningsfullt
A. C.

Är mycket belåten med Facil-pastillerna. Har minskat åtskilligt den tid jag använt dessa. Önskar ej få namnet under, endast P. K., inget annat.

Rekvirerar härmed 2 glas Facil-pastiller å 4: — kr. pr. st. till min adress. — Är synnerligen nöjd med resultatet och skriver nu för en väninna samtidigt.
Fru I. J.

FACIL

FACIL-pastillerna fordra ej diet, äro garanterat oskadliga och absolut verksamma. Facil-pastillerna fås på apoteken i glas å 100 st. till kr. 4:—. Beloppet kan även insändas i frimärken till Central-Laboratoriets Facil-Depot, postbox 365, Stockholm I, som då sänder Eder ett glas portofritt och diskret. Noggrann bruksanvisning medföljer.

ARTI HEMFÄRGER
äro utan jämförelse bäst.
A.-B. EUG. WINGÅRD, MALMÖ.

Axel Oxenstiernas bror Gabriel Oxenstierna, som var riksamiral. Ett dampporträtt på ena kortväggen fängslar uppmärksamheten genom sina karaktärsfulla och tidstypiska drag. Det är den fina damen från 1600-talet med alla sina attribut men på samma gång en sjäfull och viljestark kvinna. Hon var i livstiden Sigrid Oxenstierna till Korsholm och Vasa och gift med sin kusin Thure Gabriel till Croneborg, han som deltog i Würzburgs stormning. Båda makarna voro Gustav II Adolfs nära vänner.

Så fördjupa vi oss alltmera i Sveriges storhetstid. Men även vår moderna ålder finns företrädd inom Sirishovs vittfamnande väggar. Fröken Sigrid Oxenstierna, grevinnans yngsta ogifta dotter, går på målarakademien och det sista våra ögon vila på, innan dörren sluter sig mellan oss och Sirishovs skatter, är en elegant och luftig skiss en smula Renoir, mycket modernism, ett plakat, som tjänat till inbjudan vid en glad ungdomsfest, som gavs på Sirishov för någon tid sedan och då alla deltagarna uppträdde i rokokokostymer. Den moderna tiden är bland mycket annat också eklektisk.
ETH. K.

Porträttet.

(Forts. fr. sid. 459.)

för att se närmare på detta ansikte, men hon urskilde även på detta avstånd klart och tydligt den vackra ovalen, de vecka linjerna kring munnen, detta leende av kärlek och sorg, dessa ögon, som ur dunklet voro fästade på henne. Det var hemskt! Hon var liksom hypnotiserad av dessa ögon, som hon mindes så väl. Men vem hade de tillhört? Under sin ansträngning att komma ihåg vem det kunde vara, utbrast hon ofrivilligt:

— Vem är där?

Ett ögonblick föll det henne nämligen in, att det var någon som trängt sig in i hennes bostad och dolt sig borta i hörnet... Lampan stod bakom henne och lyste ej tillräckligt starkt... Så kom hon plötsligt ihåg, att där, på väggen, varifrån det mystiska ansiktet betraktade henne, hängde ett porträtt av henne själv, och i samma ögonblick erinrade hon sig vem den hemlighetsfulle främlingen var. Hon ryckte till, ty hon visste, att han ej mer fanns i livet...

Hon ville åter ringa på tjänarinnan, ropa på hjälp, men hon fick ej fram ett ljud, och hennes hand låg maktlös i knät...

— Vad är det med mig? tänkte hon. Ser jag spöken, hallucinationer?... Edvin Rudin! Nu kom hon ihåg detta ansikte, hans stora, mörka ögon... Det var konstnären, som målat hennes porträtt. Gud, det var ju för trettio år sedan! Han var kär i henne, han hade skrivit brev till henne och bett henne besvara hans kärlek. Men vad hade denne unge konstnär betytt för henne, okänd som han var, medan hon var berömd och firad som en scenens storhet? På hemställen av en vän hade hon låtit honom måla hennes porträtt. Hon hade suttit otålig under seanserna, alltid haft brått att komma därifrån.

Hon hade skrattat åt hans naiva, öppna sätt att visa henne sin kärlek... Vad betydde den för henne, när hon kunde få vilken man som helst att falla på knä inför sig? Skulle hon ett ögonblick ha tänkt på att offra den glans, som omgav henne, för det som denne unge konstnär kunde ge henne? Visst var han snäll, alldeles för snäll och beskedlig hade han varit, trogen och tillgiven som en hund, en olycklig drömmare. Han hade sedan lämnat landet och rest till Italien, där även han vunnit ära och framgång. Han hade skrivit flammmande brev till henne, som hon inte ens orkat läsa till hälften, ännu mindre besvara. Hon erfor om hans bortgång först efter det att hans bästa duk blivit känd över hela världen... Han målade alltid henne... Det var

Kärl och redskap
växla, men kyalitet
teten på Skultuna
produkter är år-
hundraden igenom
densamma

Skultuna

Kronan och sigillet
garanterar kvaliteten

M. ZADIG - MALMÖ

H. M. Konungens Hovlev.

Nederlag i Stockholm: Brunkebergsg. 4.
„ i Göteborg: Chalmersgat. 20.

**Blomstrande
och kärnfrisk**

Hon njuter av sport
och friluftsliv.

Sanatogen väcker kroppens kraftkällor, stärker nerverna, ökar viljan och verksamhetsbehovet, varigenom de dagliga pliktterna gå som en lek. Den ökning av styrke- och nervkraft, som Sanatogen giver, är av största betydelse och viktig för välbefinnandet, särskilt nu i

förvårens tid,

då många kvinnor känna sig trötta och utan initiativ.

Sanatogens beståndsdelar, äggviteämnen och glycerofosfat, skapa blod och muskler och återuppbygga nervsystemet utan att belasta kroppen med fettbildningar.

I över 24,000 läkareuttalanden erkännes Sanatogen som det rätta medlet vid alla svaghetstillstånd.

Bannlys trötthet o. utmattning o. använd

styrke- och nervnäringemedlet

Sanatogen

som raskt skänker Eder åter full vigör. Fås på alla apotek samt i färg- och kem-affärer från Kr. 1:75. Önskas närmare upplysningar, så ifyll och insänd kupongen.

A.-B. SANATOGEN
Kungsgatan 59, Stockholm I. Tel. 12195
Sänd mig gratis och franko:

Sanatogenprov och broschyr

Namn

Titel:

Adress:

BARN IK OVERALLS.

Under våren och sommaren

gå tusentals barn klädda i "T. K:s" praktiska, slitstarka och prydliga Overallar.

Färger: Kahki, blått, grågrönt och covercoat. Tillverkas för barn i ålder 3—11 år och för flickor och ungdomar 12—18 år.

T. K.-märket som finnes å varje äkta plagg garanterar gediget utförande med 3-dubbla sömmar och tvättäkta färger.

T. K:s Overallar erhålles i varje välsorterad barnekipering.

Tillverkas av

A.-B. TEXTILKOMPANIET,
— Borås —

Över hela världen enkönd såsom den förnämsta existerande fernissan. Ripolin Linoleumfernis är mycket lättstruken och torkar hastigt — struken på kvällen är den torr tills morgonen. Den bildar ett segt, fast skikt med hård, blank och slitstark yta, som icke spricker och icke vitnar, utan bevarar sitt fräicha utseende.

Ripolin Linoleumfernis många dubblar mattans livslängd, höjer dess utseende och gör den lättare att hålla ren. Ripolin Linoleumfernis sparar därigenom husmoderns tid och krafter och ökar rummets trevnad. Ripolin Linoleumfernis är avsevärt hållbarare än andra fernissor. Följ bruksanvisningen å burken!

Överbliven fernissa kan förvaras i burken utan att förstöras.

Finnes hos varje välsorterad färg-handlare. Begär prospekt, som sändes gratis från

LE RIPOLIN

(avd. 2)

Kungsträdgårdsg. 18, STHLM.
Tel. 5285 o. N. 118.

Plågas Ni av Huvudvärk och Reumatiska Smärtor?

Då bör Ni ej experimentera med tvivelaktiga medel utan med ens tillgripa de beprövade och av så många läkare vitsordade TOGAL-tabletterna. Dessa stilla ej blott omedelbart de olidligaste smärtor utan äro dessutom ofarliga för hjärta och mage. De utskilja dessutom starkt den skadliga urinsyran — roten till de flesta smärtor — ur kroppen, den enda väg som för till verkligt varaktig hjälp mot det onda.

TOGAL-tabletterna finnas, utan recept, å alla apotek till Kr. 2:40 och 0:90. Se till att Ni får äkta Togal och ej efterapningar!

Carl Lundgren

Regeringsgatan 83, Stockholm.
Tel. 139 97.

Skospecialist

för sjuka och ömma fötter.
I elegant utförande.

som om hon givit honom inspiration. I enlighet med en önskan, som han uttalat före sin död, sände man sedan till henne hans dagbok. Men hon stoppade in den i en låda, hon hade faktiskt aldrig haft tid att se efter, vad där stod att läsa i den... Och nu uppenbarade han sig själv som ett grymt minne från en tid, som var svunnen för alltid.

Hon satt fortfarande en stund och stirrade på detta ansikte liksom om hon trodde, att det skulle försvinna lika hastigt som det dykt upp. När hon ändrade ställning, såg hon sitt eget porträtt, sådant det hängt där i snart trettio år, men ansiktet nere i hörnet fanns fortfarande där och betraktade alltjämt med samma sorgsna uttryck i blicken...

Nu tände hon taklampan och gick långsamt fram mot sitt porträtt, utan att en sekund vända blicken från konstnärens ansikte. När hon kom alldeles i närheten, upptäckte hon att det var vecken i hennes klänning, som antagit formen av Edvin Rudins ansikte. Hon tog ett par steg tillbaka, och det framträdde åter tydligt för hennes blick... Det var en lek av skuggor och färg, eller också hade konstnären med avsikt återgivit sitt självporträtt när han målade henne. Det var som om han ej tillät henne att komma alltför nära, ty då försvann han... Det var endast på avstånd, som hans bild framträdde tydligt.

Hur kom det sig, att hon inte förrän nu gjort denna upptäckt? Och varför skulle det ske just denna natt, när hon var mer än vanligt ledsen och trött och ensam? Det var som om han velat bringa i erinran den glödande kärlek, som hon då, för länge, länge sedan, så kallt tillbakavisade.

Han var ung, medan i hennes yttre åren redan givit sig tillkänna. Hennes blick var matt, under det hans uttryckte samma lidelse som då. Han var densamme som då. Men vad hade det blivit av henne? Vad skulle han ha sagt, om han fått se henne, sådan hon nu var?

Hon kom ihåg hans brev, som hon inte orkat läsa till slut, hon mindes hans dagbok, som hon stoppat undan utan att kasta en blick i... Hon tog nu fram de gulnade papperen och började läsa. Ibland måste hon göra ett avbrott för att torka bort tårarna, som trängde sig fram och skynde hennes blick... Hur var det möjligt, att hon kunnat tillbakavisa en sådan kärlek? Varje ord i hans brev vittnade om djupet och äktheten i hans känsla. Hon förstod, att det var hon själv, som varit orsak till hans förtidiga död...

Därute började det dagas. Hon hade slutat läsa och satt nu bredvid sitt porträtt, pressande kinden mot det hörn, där konstnären avbildat sig själv i veckan på hennes klänning. Hennes ögon voro slutna, hon ville ej se något av det nuvarande, endast tänka på det som varit... Det föreföll henne, som om hon kunnat säga honom någonting. Hon skulle velat säga honom, att hela hennes liv, all hennes framgång ingenting var värd i jämförelse med vad hans kärlek skulle betytt för henne... Hon skulle velat säga honom, att det var den enda roll hon skulle kunnat fylla med äkta känsla, rollen av en kvinna, som älskar...

Jungfrun kom in. Hon stannade förvånad innanför dörren, när hon fick se den förgrättna varelse, som satt nedsjunken invid porträttet. Hon ville ej störa, vände sig om för att gå ut, men hejdade sig på tröskeln. Nora Hedley satt där orörlig. I detsamma gick solen upp, och en stråle föll in mellan gardinerna i rummet. Jungfrun ropade dämpat hennes namn. När hon ej fick något svar, gick hon närmare och vidrörde Nora Hedleys hand. Den var kall...

Läkaren konstaterade hjärtförslamning. Hennes vänner talade om överanstängning. Men ingen fick någonsin veta, att det var de första kärlekens eld, som nu flammade upp i hennes hjärta med sådan våldsamhet, att den kommit det att brista.

Modershjärtat

ömmar särskilt för den allra minste. För hans välbefinnande använder en mor endast det bästa

— för hans ömtåliga hud alltså den milda och välgörande

YvY-Tvålen,

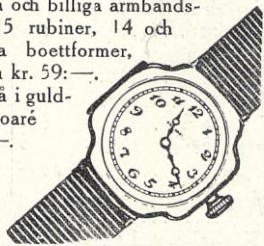
som renar huden utan att irriterar.

Drott Vad varje kvinna vet

är att Drott är garantimärket på elegant, välgjorda och billiga armbandsur. Ankarverk, 15 rubiner, 14 och 18 karat, mångfaldiga boettformer, konstnärligt ciselerade, från kr. 59:—.

Drottarmbandsuren finnas också i guldbelagda boetter, 10 års garanti, moaré eller i jädrande armband från kr. 39:—.

Bese prov hos urmakare!
Giv henne ett Drott-ur!

GEFLE MANUFAKTUR AKTIEBOLAG STRÖMSBRO

Oblekta, Blekta och Färgade

Vävnader

Tillse att Ni alltid erhåller märket
»SVANEN»

Kommissionslagrens telefonnummer:
Stockholm 96 46 - Hudiksvall 532 - Sundsvall 30 03
Umeå 141 - Östersund 130.

LÄMPLIG PRESENT

"SVENSKA KVINNAN GENOM SEKLEN"

10 FÄRGTRYCKSPANSCHER

INBUNDEN MED AV KONSTNÄREN KOMPONERAD PÄRM (BEGRÄNSAD UPPLAGA)

KR. 5:—

PORTOFRIIT MOT INSÄND LIKVID I POSTANVISNING
IDUNS EXPEDITION - STOCKHOLM

Redovisning.

"Födelsedagen" har sedan föregående redovisning mottagit följande bidrag:

Transport Kr. 4.937: 46	
Fru Ida Österdahl, Malmö	5:—
Fröken Anna Zetterberg, Stockholm	5:—
Fröken Augusta Österlund Söderhamn	2:—
Fru Hildur Hallström, Stockholm	3:—
Fru Selma Fogelberg, Genevad	1:—
Fru M. Behm, Kungsbacka	3:—
Fröken Elvira Helgesson, Trälleborg	1:—
Kantor Hanna Nosslin, Skabersjö	1:—
Fru Lotten Dahlgren, Östana	2:—
Fru Annette Assarsson, Åstorp	5:—
Friherrinnan Elisabet Ugglå Stockholm	10:—
Fru L. Hennings, Stockholm	2:—
Fru E. Sundin, Stockholm	5:—
Fru Anna Olsson, Sthlm	10:—
Fröken Anna von Hermansson, Stockholm	2:—
Fru Eva Ehrenstråhle, Bruzaholm	2:—
Fru Hanna Sköld, Sthlm	2:—
Fru Tine Eriksson, Värmlandsbro	3:—
Fru Zelma Rundgren, Askeröd	2:—
Fru Elisabet Gustafsson, Odensala	1:—
Doktorinnan Maria Bohmansson, Malmö	2:—
Fru Maria Ljungholm, Äppelviken	5:—
Musiklärarinnan Esther Silén, Stockholm	1:—
Överstinnan Agnes Bratt, Stockholm	1:—
Fru Elin Thomée, Malmö	3:—
A. v. F., Strängnäs	2:—
Friherrinnan Gerda Lagerfelt, Stockholm	2:—
Doktorinnan E. Lundblad, Vänersborg	3:—
Fru B. af Klinteberg, Lund	1:—
Grevinnan H. Berg von Linde, Önnestad	2:—
Fru Gerda Hallberg, Häl-singborg	2:—

Transport Kronor 5.028: 46

När Ni firar Er födelsedag,

tacksam över det goda, som livet trots allt svårt och mörkt i alla fall skänkt Er, så tänk på de små,

vilka borde ha lika mycken rätt — ja mer, eftersom de äro barn, — till ljus och sol som vi alla, men för vilka deras födelsedag sann- nerligen icke var någon lyckodag. Anmäl Er som medlem av "Iduns förening Födelsedagen", och förbind Er att på varje Eder födelsedag anslå minst en krona till samma ändamål, och vi sända Eder då varje år på Er födelsedag en postanvisningsblankett ställd till insamlingen. Vi hoppas så, att insamlingen med tiden skall ge så mycket, att vi kunna upprätta något mer bestående, en barnkoloni eller ett barnhem — något i stil med den göteborgska "Födelsedagen".

Infört genom Stockholms Läkareförening

Doktor J. Arvedsons kurs i Sjukgymnastik, Massage Pedagogisk Gymnastik

medför enligt kungl. Maj:ts med- givande samma komp. och rättig- heter som en kurs vid Gymn. Cen- tralinstitutet.

Kursen, 2-årig börjar d. 15 sept. Prosp. på begäran gen. D:r J. Arvedson, adr. Odeng. 1, Sthlm.

Professor PATRIK HAGLUND:s

Gymnastisk-Ortopedisk-Kirurgiska Privatklirik.

Sturegatan 62, Stockholm. R. T. 75025. N. 8301. För behandling av hållnings- och rörelseorganens skador, sjukdo- mar, deformiteter och funktions- rubbningar

Dr A. Karsten

Medicinskt Elektricitets-, Ljus- och Röntgeninstitut Kungsgatan 60, Stockholm

Doktor A. Kjellbergs Institut

(Innehavare Doktor Sven Backman)

Kurs i fysikalisk behandling: Massa- ge, sjukgymnastik, ljus-, elektrisk- och värmebehandling.

Holländaregatan 3, Stockholm. Tel. Norr 667.

Mortalin utrotar mal och ohyra.

Se upp med malen! Nu komma de!

Tiden är inne för kampen mot malen. — Skaffa Er genast en dunk Mortalin och en Mortalinspruta och gå till attack mot malen innan de hunnit förstöra Edra kläder och möbler.

MORTALIN

är ett gammalt beprövat, verkligt effek- tivt medel, som dödar såväl malen, deras ägg och larver, som även all slags ohyra. — Mortalin lämnar inga fläckar efter sig och skadar varken kläder eller möbler. Låt Mortalin bli va Eder trogna hjälp och Ni behöver ej frukta att få något förstört av de otrevliga skadeinsekterna.

HENRIK GAHNS AKTIEBOLAG
UPSALA
Kungl. Hovleverantör

träffligt. Så söta Tillergirls med Inga Tidblad i spetsen, skulle sä- kert genast få världens mest lys- sande engagemang, och så ren- odlade bov- och spritsmugglar- typer som Adolphson och John W. Brunius måste man nog gå ända till Chikago efter. Karin Swan- ströms bedagade varietésångerska och Rune Carlstens lömska grek böra inte heller glömmas. Men

det kan inte hjälpas, att Gösta Ekman som charmör, dansör, primör — hade vi så när sagt — tog publikens hjärta med storm fram- för alla de andra. De tjut av skratt och förtjusning, som hälsade hans komiska scener och många omklädningsprocedurer på scenen, kunde man förstas tolka som en tribut åt publikgustlingen. Men Gösta Ekman hade lyckats få fram det barnsligt trohjärtade och mänskliga hos denna sprattel- gubbe. Annars vore det synd att tillvita stycket några mänskliga eller trohjärtade drag. Broadway har emellertid dragit folk till tu- sentals föreställningar i sitt hem- land och kommer nog att bli en dragningskraft av första ordnin- gen även för Oscarsteatern.

ETH. K.

*

Den gamla Wienoperettgenren kan nog vara bra, men Granich- städtens "Svalboet" på Vasateat- ern är ett ganska pjollrigt och smaklöst utslag därav. Elsa Wallin, Karen Rasmussen, hrr Struwe, Egge och Textorius spela värdat och den lilla 6-åringen Hel- le Winther klarar sig som en hel karl och är väl värd salongens förtjusning.

Det hinner nog bli en premiär till på Vasateatern i vår.

E. N.

Scen och Film

Broadway på Oscarsteatern. Det blev Gösta Ekman's kväll, hur ut- märkt de andra än gjorde sin sak, på Oscarsteaterns senaste pre- miär med den amerikanska schla- gern Broadway. Man kan bara konstatera, att herr Stiller, som stod för regin hade fått fram det amerikanska både över miljö och typer och att samspelet var för-

En dröm,

som varar hela livet är ett

Paradis Duntäcke

Elegant, lätt, smidigt, vackert. Det enda Duntäcket i marknaden, som är duntätt.

J. Svensson & Bourghardt

GÖTEBORG. Grundad 1881. Fjäderrenseri, Tagelspinneri, Täckfabrik. Erhållas i varje välsorterad möbel- och sängklädersaffär.

Sonja Berles skald.

För åtskilliga år sedan hade Karl-Erik Sommar varit skal- den på modet. Det var den ti- den han diktade om de evigt unga värarna i Uppsala med ljuya blickar från små facksko- lters blå ögon och med klang av glas och bägare i ljusa som- markvällar. Eller när han skrev om den jämtländska skönheten och om brännande het kärlek i skumma lappkåtor, om äventyr på våghalsiga fjällfärder och om timmerkarlarnas brottning med vilda forsar och tornande tim- merbrötar.

Sedan hade han blivit stock- holmare, och hans vers hade fått annan klang, inte djupare, den rörde sig allttjämt på ytan, men den fick färg av skumma källar- valv och artistbohème, av flyk- tig kärlek utan ungdomens för- sonande oskuldsskimmer. Popu- lariteten hade hållit i sig, men den var utan entusiasm, och han läste en tid sina dikter för en grätten och bullrande cabaretpu- blik. Till slut kände han, att det behövdes förnyelse och kraftigare strängar på lyran. Och så reste han ut till människorna i andra land. —

Och åren gingo. —

Han satt nu i kupén på tåget söderifrån. Efter års bortovaro var han på hemväg. Genom hans trötta hjärna malde tankar- na och frätte sinnet. Vad hade han vunnit därute alla dessa år. Hade han nått den fördjupning, som livet och diktningen krävde av honom. Manuskriftet till en ny bok fanns med bland бага- get. Den sjöng om pilgrimsfär- der och sökande människor, men dikterna om stadens frestelser och krogarnas rök och kvinnor- nas smek funnos allttjämt. En och annan ton med fullare klang hördes nog, men de voro säll- synta.

Skulle han aldrig kunna skaka av sig detta dammiga, unkna, den- na sin tyngande barlast. Var låg det oriktiga i hans liv? Ty livet och diktningen hörde ihop, det visste han nu.

Kvinnorna! Där var det sjuka kapitlet. Det hade aldrig blivit något riktigt helt med hans kär- leksliv. Den enda förbindelse han kunde minnas med glädje var Sonja, flickan med vilken han drömt under de sista gym- nasieåren däruppe i norrlandssta- den, hon, som givit honom kran- sen och lyran på hans student- dag.

Sedan mindes han dem som pärlor i ett brokigt radband. Flickorna i Uppsala under stu- dentåren. Ljusa och mörka min- nen om vartannat. Men oftast flyktiga minnen. Han hade inte farit varligt fram med samvetet. Och i Stockholm sedan. De lik- som ställde upp sig i rad fram-

EMULGON

(MED OCH UTAN JÄRN)

är en vitaminrik fiskolje- emulsion, som innehåller Phospho-Energon och kalk.

Är starkt aptitgivande, stär- ker muskler och benbyggnad.

Synnerligen välgörande för klena och undernärda per- soner i alla åldrar,

SPECIELT FÖR BARN.

SÄLJES ENDAST Å APOTEK

för honom. Henne, som han träffat en vår i en jämtländsk säterstuga och som sedan så ofta dykt upp i hans liv, målarflickan, som tagit hand om honom en hel vår, den vackra och rika jundinnan, som givit honom så mycket, och så till slut sängerskan från Köpenhamn, vilken lät skilja sig för hans skull och som hade bott tillsammans med honom uppe i Värmlands finnbygder en sommar, och Elsa som blev hans hustru och far till hans gosse. De voro skilda nu, och minnet hade många taggar.

Hur hade det blivit så trasigt, hans liv? Fanns ingen möjlighet för honom längre till något helt? Till något i den vägen man kallade lycka. Lycka! Ett lustigt ord.

Varför släppte han Sonja? Hon var ändå den bästa, och hon hade sporrat honom till arbetet, till riktigt arbete, och ej som de andra uppmuntrat honom till denna tomma lek med ord. Han hade för lätt att dikta. Till en början, medan intrycken från barndom och uppväxtår voro friska, hade hans diktning haft innehåll, men sedan hade han stannat i utvecklingen. Livet hade glidit förbi honom.

Konduktören går förbi i korridoren. Han nämner ett stationsnamn. Detta namn ringer i Sommars öron oupphörligt. Vem bodde där? Till slut dök ett dunkelt minne upp hos honom. Det måste vara där Sonja fanns. Han hade hört, att hon blivit lärarinna och att hon sökt sig till den sörmländska landsbygden, just i trakten av den station, där tåget skulle stanna om någon minut. Utan att reflektera samlade han ihop det lilla bagage, han hade med sig i kupén. Han skulle söka upp henne. Varför gjorde han knappast klart för sig. När tåget stannade var klockan något omkring åtta på kvällen.

Ingen väntade honom i Stockholm. Han hade tänkt sig komma som en överraskning för några av vännerna. Gå direkt upp till Gillet, som han gick och stod. Men i stället fanns han här på en liten station, där snälltägen aldrig skulle stanna, om det ej gått en annan bana därifrån norrut till Mälardalen.

Han undrade var hon kunde bo någonstans. Han frågade en stationskarl efter skolan, men ville ej nämna hennes namn. Detta måste han dock, ty det befanns, att det fanns skolor åt två håll.

Bagaget lät han vara kvar på stationen. En mil hade han att gå. Det skulle bli en härlig promenad, en god motion efter stillasittandet. Grubblat hade eftertratts av handling, reaktion. Lungorna fylldes med den friska kvällsluften. Det var i alla fall ett vackert land, hans land. Och barrskogen stod grön, tät och frisk. Tänk att det fanns barrskog i Sörmland. Han hade nästan trott, att det bara var löv-

Advokaten Eva Andén

Ledamot av Sveriges Advokatsamfund
Herkulesgat. 14, f. d. Lilla Vattugat. 1
Tel. 7575. STOCKHOLM. Tel. 7576
Specialitet: Familje- och arvssaker, Bo
utredningar och testamenter. Även
skriftliga förfrågningar.

Svält ej

Edra rumsväxter, giv dem "Plantagen", ett på vetenskaplig grund sammansatt koncentrerat växtnäringssalt. Garanterat äkta endast på originalburkar. Erhålles hos Kemikalie-, Frö- & Blomsterhandlare.

Handdukar, hellinne,

absolut god kval., 115 cm. långa, pris 6:50 duss., 3 duss. fraktfritt.

K. F. MOSSBERG, Falun.

Precis vad Ni säger:

Den är skön och frisk

— den ger en känsla av välbehag och välbefinnande! Och varför? — Jo, F. Pauli's Ovicula — skönhetsvälen — är mera överfettad och mild än andra! Ovicula är också den enda tvål som innehåller naturlig, speciellt preparerad äggula. Jämte övriga hudförskönnande ämnen verkar Oviculas äggula direkt stärkande på huden, varför dagligt bruk av tvålen gör hyn fräsch, ungdomsfrisk och smidig. Det är äggulan som gjort Ovicula till vad den populärt kallas:

"Skönhetsvälen"

Följ Vickes råd: Använd blott

F. PAULI'S

Ovicula

— skönhetsvälen —

HÅLL ÖGONEN
PÅ VICKE

Var ung!
Håll Er ung!
Lyd Vickel!

Överallt där
skönhet finns,
där trivs Vickel.

skog, ekar och sådant. Han kände ju strängt taget bara till sitt Jämtland, och en liten del av Värmland. Den delen där han bott med sängerskan, hon som var en storhet medan han ännu gick i skolan.

Han hade varit för svag i sitt liv. Bara låtit sig tagas. Vänner och kvinnor hade lurat med honom så som de velat. Fy tusan, att han ej kunde orka med

att slå näven i bordet någon gång och säga, att detta var hans väg, den passade honom, även om den inte passade dem. Envis kunde han nog vara men aldrig när nöjet och njutningen lockade.

Tänk att malandet skulle börja igen. Men han tyckte i alla fall, att det kändes lättare så här på vägen.

Så tänkte han på sin egen prosabok, som han så mycket

hoppats på. Bifallet från kritiken hade varit lamt. De, som berömt den, voro blott några hyggliga människor, som alltid varit välvilliga mot honom, hoppats något av honom. Men hans vän från ungdomsåren, den ende, som verkligen brukade ordentligt skälla ut honom ibland, han kallade den en tunn vattvälling med vidbrända skovor av förlegat åttiotal, och just nu så här på

landsvägen, tyckte Karl-Erik, att han hade rätt.

Det lyste däruppe i backen. Männe han redan var framme? Vad i all fridens dar skulle han säga till henne, när han kom fram?

Jo, det var tydligen skolan. Det lyste i flera fönster. Tänk, om hon ej var ensam hemma!

Han steg fram till ytterporten och ringde. Ja, sannerligen fanns där ej ringklocka. Någon öppnade. Det var hon, intet tvivel därom, fast de många åren gjort henne något annorlunda. Men vilken charme hos henne. Han kände något varmt inombords, en reflex av känslorna från gymnasiståren.

— God dag, Sonja. Känner du igen mig?

— Nej, men är det inte Karl-Erik? Hur har du kommit hit?

— Jag är på väg hem till Stockholm nedifrån Schweiz och kom att tänka på dig i kupén och ville gärna träffa dig. Jag klev av vid stationen där borta och har gått hit på vinst och förlust. Så roligt att du var hemma. Tack för längesedan! Vi kom bort från varandra för tidigt, tycker jag.

— Du försvann ur mitt liv, menar du, fast jag nog följt dig genom åren.

Karl-Erik bjöds in i ett hemtrevligt vardagsrum med stark personlig prägel, där böckerna av allt att döma spelade stor roll. Och där fanns mycket blommor. Där var en doft av ro och stillhet, av harmoni och arbetsglädje. Vad hade han här att göra? Han kände sig i samma nu som en drunkande, som söker efter något att klamra sig fast vid.

Så kom hon in och bjöd honom en bricka med mat och sannerligen fanns ej en sup med i trakteringen. Gammal svensk sed hölls tydligen i åra.

De kommo i samtal om åren som gått. Han berättade om sina böcker och vänner och om sina kvinnor, främst sitt olyckliga äktenskap. Det var ett fel hos honom, att han nästan skröt med sina erövringar även för andra kvinnor, berättande härresande intima saker. Även för henne, till vilken han flytt i ett ögonblick av något, som skulle kunna kallas förtvivlan. Hon tänkte på, hur olik han var andra män och märkte som en röd tråd genom vad han berättade hans svaghet och högfärd. Hon kände ett starkt medlidande med honom, men också hur hon alltjämt höll av honom. Hon hade ju alla dessa år drömt om den stund han åter skulle komma till henne.

Hämorrhoider

säker fullständig läkning utan operation med de sedan 25 år tillbaka erkända

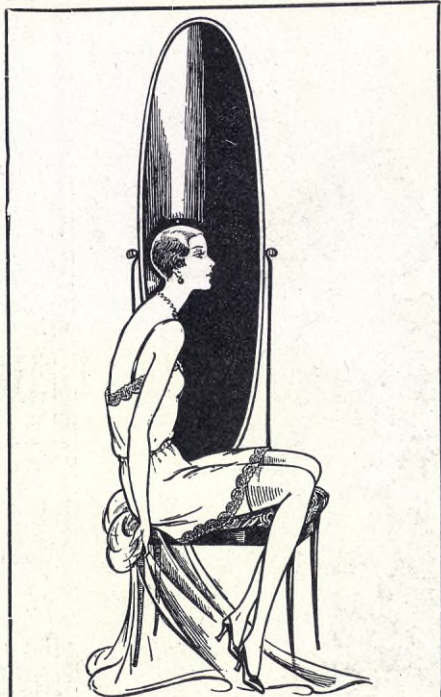
Anusol - Goedecke

= Suppositorier =

Anusol Goedecke endast äkta i röda askar med firma Goedecke & Co., Chemische Fabrik und Export-Aktiengesellschaft, Leipzig, etikett och plombering. Varning för värdelösa efterapningar och ersättningspreparat.

För Anusol-"Goedecke" finns det ingen ersättning.

Anusol-"Goedecke" upphäver snabbt de ofta svåra smärtorna och möjliggör en lätt avföring. Det desinficerar, torkar och läker de sjuka ställena. Inga narkotiska beståndsdelar. Lätt att använda. Fås på alla apotek.

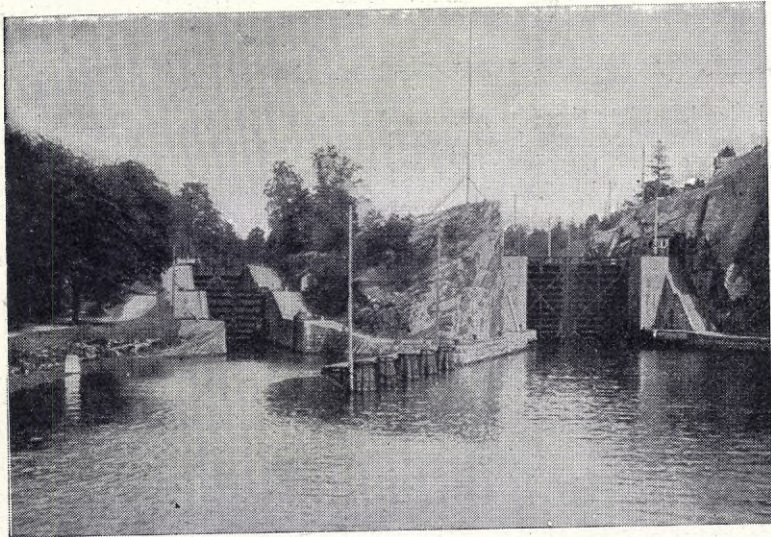

Det slanka modet

fordrar välsittande underkläder. Vår mångåriga erfarenhet på området garanterar Eder ett i allo förstklassigt fabrikat vad såväl passform, kval. och snitt beträffar. Se därför till att Ni alltid erhåller

Wettergrens.

UNDERKLÄDER
i Crêpe Melani, Milanese, Nainsook,
Silketricot och Silkelin.

GÖTA KANAL

Vårt lands vackraste och intressantaste farleder:

STOCKHOLM—GÖTEBORG
STOCKHOLM—JÖNKÖPING

Lär känna mellersta Sveriges växlande och härliga bygder. Bekväma turistångare gå flera gånger i veckan i varje riktning. Besök vid Vreta Kloster, Vadstena, Trollhättan m. fl. platser. Enskilda resor, sällskapsfärder och skolresor.

Begär turlista och upplysningar genom Resebyråerna eller direkt från

ÅNGFARTYGS AKTIEBOLAGET GÖTA KANAL
GÖTEBORG - STOCKHOLM

Hon var en av dessa trofasta värdefulla kvinnor, vilka älska en man och hålla fast vid denne för livet. De som få tillfälle hålla ut med honom genom stormar och svårigheter. Hon hade aldrig fått något sådant tillfälle.

Nu hade detta tillfälle emellertid kommit till henne, det kände hon. Hur skulle hon nu begagna sig av det? Vad skulle hon göra med honom? Vad ville han egentligen?

Han hade ätit och kände sig mycket upplivad. Vid kaffet bjöds han på en konjak, men bara en, ty hon höll styvt på moderationen. Hon berättade några drag ur sitt liv, om seminarietiden och skolarbetet och slitningarna inom församlingen, svårigheterna med de frireligiösa, vilka alltid voro en påle i köttet för lärarfolket och alltid vållade krigsstämning.

De hade satt sig på en mjuk ottoman med många kuddar, och han läste utan att hon bett honom några dikter från sin sista bok, den som ännu låg som manuskript i kappsäcken. Det rörde sig om en man, som sökte sanningen under vandringar bland bergen. Så egendomligt tyckte hon. Inte var sanningen något, som man sökte så där. Den fanns ju inom en, var som helst, så hade hon fattat det. Men det kanske var för enkelt.

Så kommo de att tala om sig själva och om minnena från ungdomstiden. Om gymnastbaler och annan glädje, de delat. Karl-Erik blev sentimental och lade armen om hennes liv.

— När jag satt på tåget kände jag helt plötsligt så starkt, vad jag förlorade i dig, Sonja. Det tycktes mig, som om allt vad jag varit med om alla dessa år varit idel misstag, trevanden efter det enda rätta. Jag såg så klart som aldrig förr mina fel och längtade efter en rakare linje i livet. Min svaghet skrämde mig. Jag behövde hjälp och tänkte, att du skulle ge mig den. Håller du av mig ännu såsom förr?

— Visst håller jag av dig och nog vill jag hjälpa, men jag undrar, om det ej är du själv, som är den ende riktige hjälparen. Har du försökt med arbete, Karl-Erik, riktigt ordentligt arbete? Har du ej för mycket litat till de dina.

— Nog har jag försökt att arbeta. Jag har talat med så många tidningsredaktörer, och något annat än skriva kan jag nog inte nu längre.

— Ser du det svåraste arbetet för en sådan som du är nog att skapa arbete.

Han tog henne i famn och smekte hennes huvud. Hon kunde icke motstå, när hans läppar sökte hennes, fast hon ej ofrivilligt tänkte på alla de kvinnor, som han kysst... Hon smekte hans hår.

— Vad du har farit illa i ditt liv, gossen min.

De sutto länge och talade sakta. Kvällens timmar runno fort undan, och redan skyttade morgonljuset genom den nedrullade gardinen.

— Nu får du gå, Karl-Erik. Men var skall du ligga egentligen? Fick du något rum nere vid stationen?

— Jag tänkte, att jag skulle få stanna hos dig i natt.

— Jag vågar ej, Karl-Erik. Vill knappast heller. En lärarinna måste vara mer än aktsam om sitt rykte, i synnerhet i en sådan här trakt, där allt, som går utöver det vardagliga tolkas som synd. För övrigt har du gott av att gå till stationen och skaffa dig liggplats. Vill du träffa mig åter är det lätt för dig. Jag kommer förresten upp till Stockholm om några veckor för att göra en del uppköp, och då skall jag ringa till dig. Adjö nu gossen min, och far inte illa på vägen.

Och därvid blev det. Han tiggde och bad så enträget som han

I sol, i regn, i bläst,

SAHLINS

äktä

Vindtygs-Kappor

för gossar och flickor
för alla åldrar i alla väder.

Barnens käraste beklädnad. Extra färger: ljusblå, ljusgrön, turkos, purpur och sport.

Hos

Sahlins ensamförsäljare
i alla städer samt

Sahlins

Malmö ESLOV Göteborg

En svensk pojke
kommer långt här
i världen på

Örebro
KEX

Men

Färgad kappa

eller bensintvättad kostym (välpressad) ersätter ny. Utföres på 4 dagar. Postadress: Norrköpings Kem. Tvätt, 9 Hörtorget, Stockholm. En frakt fri. Avhämtas tacksamt.

Verkligt Hygienisk dambinda Tillverkas sedan 20 år i Sverige endast av Göteborgs Kem.-Tekn. Fabr., Göteborg Försäljes i Sjukvårds-, Parfym- & Vitvaruaffärer. Engros hos Gustaf Hjelm & Co., Regeringsgatan 44, Stockholm.

HOSTOL
OÖVERTRÄFFAD BRÖSTKAREMELL
H. M. DROTNINGENS HOVLIVERANTÖR
Sockerbageri-Aktieb. Emil. Sthlm.

Finnes i alla välsort. affärer i hela landet.

Ungdomlig
skönhet
— Eder
belöning.

Du är den sötaste, mamma lilla

Så skall också ditt barn en gång komma att säga om dig, om du dagligen använder *Björktvål Prins av Parma*, vilken är den enda tvål, som förlämnar hyn friskhet och ungdomlig skönhet.

Björkbalsamisk
överfettad och
sammetslen.

Med björkens
friskhet och
rosens doft.

Endast 75 öre

Fabriksbolaget Parma - Stockholm
Kontrollant Prof. Håkan Sandqvist

*När alltid
rena sulor!*

Trelleborgs Gummisulor samla icke smuts, tack vare sin släta yta utan reffling eller ojämnheter. En sko med Trelleborgs sula ser nätt ut — så smidig och elegant är gummisulan. Trots den släta ytan halkar Ni icke, ty efter kort tids bruk blir ytan svagt luddig — ett förhållande, som motverkar halka. Det är förenligt med ekonomi att använda Trelleborgs gummisulor och klackar — de hålla lika länge som tre lädersulor. Varje halvsulning med

TRELLEBORGS

GUMMISULOR & KLACKAR

medför en avsevärd besparing. Erhållas överallt hos sko- och läderhandlande.

TRELLEBORGS
GUMMIFABRIKS AKTIEBOLAG
Stockholm TRELLEBORG Göteborg

Begär alltid Vitrum's tillverkningar:

Maltextrakt Vitrum, bästa näringsmedel.
Maltextrakt Vitrum med fiskolja, bästa vitaminpreparat.

Mineralvattensalter Vitrum.
Laxermarmelad Vitrum, bästa avföringsmedel.

Sodapassiler Vitrum, bästa medel mot halsbränna.

FERROL Vitrum, det kraftigaste aptitgivande och mest stärkande av alla moderna organiska järnpreparat. Synnerligen lättsmält, fördrages det av den ömtåligaste mage. Vid blodbrist och svaghet av största verkan. Dess angenäma smak gör att det med lätthet tages av såväl barn som vuxna.

Tillverkas å

Apoteket Vasens Apoteksvarucentrals
Laboratorium, Stockholm.

Samtliga preparat finnas på alla apotek.

SVENSKA ELDBEGÄNGELSE FÖR- ENINGENS BYRÅ

Normalmstorg 2 A, 2 tr., Stockholm.
Öppen 10—1, 2—4, lörd. o. helgdags-
aftnar 10—2.

Eldbegängelser — Begravningsförsäkring — Medlemsanmälningar — Urnor
Kolumbarienischer fr. 150 Kr.

Hovmanicuristen

JEANNE BOMANS

myrrhatinktur, crèmer och puder tillfridsställa de högsta anspråk.

Anv. av H. K. H. Prinsessan Ingeborg.

Piska

och Renovera MATTORNA
vid Saltsjöbadens Kem. Tvätt.

väl aldrig bett en kvinna förr, men hon kände, att det var sin egen och hans lycka, hon stred för. Han skall bli hennes, Sonja Berles skald.

När han gick var det redan ljusst, och de första fåglarna började kvittra. Det var en ljuvlig morgon genom skogen. Bröset lyftes och den friska luften genomsyrade honom. Och han kände sig så ovanligt glad. Hon var i alla fall hans flicka. Det visste han nu. Den enda rätta för honom. Han ville bygga sig ett nytt hem, arbeta och sträva för dem båda. Nu såg han också vägen. Så rätt hon talade, när hon sade, att man kunde skapa sig arbete. Det var just vad han ville göra.

Det var bara ett par timmar kvar till det första morgontåget, så han stannade i stationsparken och satt och glädde sig åt grönskan samt gjorde upp planer för det kommande arbetet. Nu såg han klart den väg, han ej hade funnit därute, lika litet som bland människorna i huvudstaden, den typ, han hittills huvudsakligen träffat.

Och han vandrade den vägen...

Folke Lindholm.

Karlskoga Praktiska Läroverks husmoderskola har nyligen avslutat sina vinterkurser. I samband med avslutningen var en vacker utställning av eleverbeten anordnad. Den omfattade arbeten i vävnad, linne- och klädsöm, konstsoäm samt konditori, bakning o. s. v. Utställningen var livligt besökt av intresserade och sakkunniga, vilka gävo mycket ampla lovord för de utställda arbetena. De gamla, vackra landskapsmönstren, som känneteckna en hög kultur i hemslöjd voro talrikt representerade i såväl vävnad som sömnad.

Till läroverkets elever utdelades vid avslutningen över 3000 kronor i stipendier.

BREVLÅDA

RED:S BREVLÅDA.

"Chin." D:r Österling "undersöker" inte längre till Idun insänd poesi. Red. kände sig tyvärr inte tilltalad av dikten "En gång".

Rosa Blomqvist hyllar Italia.

O, la bella Italia!
Alla dina vägar är ja'lia.
Över Rosa seglade du stolt som svan
då hon stod bland folket häromdan,
rörd och rädd och glad —
ville själv till polen strax åstad.

Dyr mat blir billig

i anrättningen och all mat
blir god, om man använder

Gre Gess

Smakar Som Smör

UTMÄRKT GOTT
TILL SMÖRGÅSBORDET

Margarinfabrikernas

Försäljnings A.-B.

TYSKLAND

De bayerska alperna

med sin naturskönhet, sina mäktiga toppar, sitt natursköna lågland samt sina härliga sjöar och skogar kunna upptaga tävlingen med vilken annan bergstrakt som helst i Europa.

Tillbringa Eder sommarledighet i detta underbara bergland, som höjer sig från 500 till 3000 meter över havet och kan uppvisa en bergstrakts alla klimatiska företräden. Bad- och kurorter för såväl den enklaste som den mest exklusiva smak; förstklassiga hotell med moderata priser.

Illustrerade prospekt och närmare upplysningar över alla sevärheter, natursköna platser och historiskt intressanta orter i Tyskland gratis genom

Reichszentrale für Deutsche Verkehrswerbung.

Generalrepresentant för Sverige: A. SIEMERLING, Olivedalsgatan 13,
Göteborg samt hos alla resebyråer i Sverige.

**HOPPLA!
VI PUTSA
VÅRT
LÄDER!**

**MED
VIKING SKOPASTA**

MANFREDO.

Sjuka Sbarn

må bra av
Havremust.

Gyllenhammar

Skall Ni bort på dans

och Ni tycker, att ingen av Edra klädningar är riktigt fraiche, färga då en av dem med FENIX. Inte ens Er bästa väninna skall sedan kunna känna igen den.

Fenix Hemfärger i tabletter gör färgningen till en enkel procedur. Man löser blott det antal tabletter, som behöves — en tablett färgar 50 gram gods — i vatten och färgningen går sedan som en dans.

Fenix finnes i ett 30-tal vackra och äkta färger — i färg-, kemikalie- m. fl. affärer — i rör om 10 tabletter à 75 öre.

Kallvatten- och varmvattenfärgning.

Följ noga bruksanvisningen.

Tillverkare:

A. W. HERDINS FÄRGVERK,

Falun.

Kungl. Hovlev.

FENIX
HEMFÄRGER I TABLETTER

Prinsskorpor, Margaretaskorpor,

Ja, allt småbröd håller sig välsmakande dubbelt så länge, om det blott bakas med tillhjälp av det smakfria och av alla omtyckta bakpulvret

**EKSTRÖMS JÄST-
MJÖL**
Bakpulvret man alltid kan lita på.